

Šis tekstas yra skirtas tik informacijai ir teisinės galios neturi. Europos Sąjungos institucijos nėra teisiškai atsakingos už jo turinį. Autentiškos atitinkamų teisės aktų, įskaitant jų preambules, versijos skelbiamos Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje ir pateikiamos svetainėje „EUR-Lex“. Oficialūs tekstai tiesiogiai pricinami naudojantis šiuo dokumente pateikiamomis nuorodomis

► **B** EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 223/2014

2014 m. kovo 11 d.

dėl Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondo

(OL L 72, 2014 3 12, p. 1)

iš dalies keičiamas:

		Oficialusis leidinys		
		Nr.	puslapis	data
► <u>M1</u>	2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046	L 193	1	2018 7 30
► <u>M2</u>	2020 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/559	L 130	7	2020 4 24

**EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES)
Nr. 223/2014**

2014 m. kovo 11 d.

dėl Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondo

I ANTRAŠTINĖ DALIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas ir tikslas

Šiuo reglamentu 2014 m. sausio 1 d. – 2020 m. gruodžio 31 d. laikotarpiui įsteigiamas Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondas (toliau – Fondas) ir nustatomi Fondo tikslai, jo paramos aprėptis, turimi finansiniai ištekliai ir jų paskirstymas kiekvienai valstybei narei bei Fondo veiksmingumui ir efektyvumui užtikrinti būtinos taisyklės.

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Taikomos šios terminų apibrėžtys:

- 1) pagrindinė materialinė pagalba – nedidelės vertės pagrindinės vartojimo prekės, skirtos asmeniniam labiausiai skurstančių asmenų vartojimui, pavyzdžiui drabužiai, avalynė, higienos, mokyklinės prekės ir miegamieji maišai;
- 2) labiausiai skurstantys asmenys – fiziniai asmenys, atskiri asmenys, šeimos, namų ūkiai ar tokių asmenų grupės, kurie pagal nacionalinių kompetentingų institucijų nustatytus (konsultuojantis su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais ir vengiant interesų konfliktų) arba organizacijų partnerių apibrėžtus ir nacionalinių kompetentingų institucijų patvirtintus objektyvius kriterijus įvardijami ar pripažįstami remtiniais, ir šie kriterijai gali apimti elementus, kurie leidžia nukreipti pagalbą labiausiai skurstantiems asmenims tam tikrose geografinėse vietovėse;
- 3) organizacijos partnerės – viešojo sektoriaus institucijos ir (arba) ne pelno organizacijos, kurios tiesiogiai arba per kitas organizacijas partneres tiekia maistą ir (arba) pagrindinę materialinę pagalbą, prireikus kartu taikydamos papildomas priemones, arba kurios imasi veiklos, kuria tiesiogiai siekiama labiausiai skurstančių asmenų socialinės įtraukties ir kurių veiksmus pagal 32 straipsnio 3 dalies b punktą atrinko vadovaujanti institucija;
- 4) nacionalinės sistemos – bet kuri sistema, kurios tikslai bent iš dalies atitinka Fondo tikslus ir kurią nacionaliniu, regionų ar vietos lygmeniu įgyvendina viešojo sektoriaus institucijos arba ne pelno organizacijos;
- 5) pagalbos maistu ir (arba) pagrindinės materialinės pagalbos veiksmų programa (taip pat vadinama VP I) – veiksmų programa, kuria remiamas maisto produktų ir (arba) pagrindinės materialinės pagalbos skirstymas labiausiai skurstantiems asmenims, prireikus taikant papildomas priemones, kuriomis siekiama mažinti labiausiai skurstančių asmenų socialinę atskirtį;

▼B

- 6) labiausiai skurstančių asmenų socialinės įtraukties veiksmų programa (taip pat vadinama VP II) – veiksmų programa, pagal kurią remiama netaikant aktyvių darbo rinkos priemonių vykdoma veikla, kurią sudaro nefinansinė ir nemateriali pagalba, kuria siekiama labiausiai skurstančių asmenų socialinės įtraukties;
- 7) veiksmas – projektas, sutartis arba veiksmas, kuriuos atrenka atitinkamos veiksmų programos vadovaujanti institucija arba kurie atrenkami jos atsakomybe ir kuriais siekiama veiksmų programos, su kuria jis susijęs, tikslų;
- 8) užbaigtas veiksmas – fiziškai užbaigtas arba visiškai įgyvendintas veiksmas, dėl kurio paramos gavėjai yra atlikę visus susijusius mokėjimus ir gavę atitinkamos veiksmų programos įnašo dalį;
- 9) paramos gavėjas – viešasis arba privatus subjektas, atsakingas už veiksmų inicijavimą arba inicijavimą ir įgyvendinimą;
- 10) galutinis gavėjas – labiausiai skurstantis asmuo ar skurstantys asmenys, gaunantys šio reglamento 4 straipsnyje apibrėžtą paramą;
- 11) papildomosios priemonės – maisto produktų ir (arba) pagrindinės materialinės pagalbos skirstymą papildantys veiksmai, kuriais siekiama mažinti socialinę atskirtį ir (arba) ryžtingiau bei tvariau kovoti su socialinėmis nelaimėmis, pavyzdžiui, subalansuotos mitybos rekomendacijos ir konsultacijos biudžeto valdymo klausimais;
- 12) viešosios išlaidos – viešasis įnašas finansuojant veiksmus iš nacionalinių, regionų ar vietos valdžios institucijų biudžeto, Fondui skirto Sąjungos biudžeto, viešosios teisės reglamentuojamos įstaigos biudžeto arba valdžios institucijų ar kitų viešosios teisės reglamentuojamų įstaigų asociacijų biudžeto, kaip nurodyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/18/EB ⁽¹⁾ 1 straipsnio 9 dalyje;
- 13) tarpinė įstaiga – viešoji ar privačioji įstaiga, kuri yra pavaldi vadovaujančiajai arba tvirtinančiajai institucijai arba kuri tokios institucijos vardu atlieka su veiksmus įgyvendinančiais paramos gavėjais susijusias pareigas;
- 14) ataskaitiniai metai – laikotarpis nuo liepos 1 d. iki birželio 30 d., išskyrus pirmuosius programavimo laikotarpio ataskaitinius metus, kurių atveju tai yra laikotarpis nuo išlaidų tinkamumo finansuoti pradžios iki 2015 m. birželio 30 d. Paskutiniai ataskaitiniai metai skaičiuojami nuo 2023 m. liepos 1 d. iki 2024 m. birželio 30 d.;
- 15) finansiniai metai – laikotarpis nuo sausio 1 d. iki gruodžio 31 d.;

⁽¹⁾ 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 134, 2004 4 30, p. 114).

▼B

- 16) pažeidimas – bet koks įgyvendinant Fondą padarytas Sąjungos teisės ar nacionalinės teisės, susijusios su jos taikymu, pažeidimas dėl ekonominės veiklos vykdytojo veiksmų ar neveikimo, kai nepagrįstas išlaidas įtraukus į Sąjungos biudžetą padaroma ar būtų padaryta žala Sąjungos biudžetui;
- 17) ekonominės veiklos vykdytojas – fizinis ar juridinis asmuo arba kitas subjektas, dalyvaujantis įgyvendinant Fondo paramą, išskyrus valstybę narę, kuri naudojasi savo, kaip viešosios valdžios institucijos, išimtinėmis teisėmis;
- 18) sisteminis pažeidimas – bet koks pažeidimas, kuris gali kartotis, ir ypač tikėtina, kad jis kartosis panašių rūšių veiksmų atveju, kuris padaromas dėl didelio trūkumo, susijusio su veiksmingu valdymo ir kontrolės sistemos veikimu, įskaitant dėl to, kad nebuvo nustatytos tinkamos procedūros pagal šį reglamentą;
- 19) didelis veiksmingo valdymo ir kontrolės sistemos veikimo trūkumas – trūkumas, dėl kurio reikalingi esminiai sistemos patobulinimai ir dėl kurio Fondas susiduria su didele pažeidimų rizika, taip pat kurio buvimas nesuderinamas su besąlygine audito nuomone dėl valdymo ir kontrolės sistemos veikimo.

*3 straipsnis***Tikslai**

1. Fondas skatina socialinę sanglaudą, didina socialinę įtrauktį ir taip galiausiai prisideda prie skurdo panaikinimo tikslo Sąjungoje, padėdamas siekti strategijos „Europa 2020“ skurdo mažinimo tikslo – žmonių, kuriems gresia skurdas ir socialinė atskirtis, skaičių sumažinti bent 20 mln., taip pat papildo struktūrinių fondų veiksmus. Fondas, teikdamas nefinansinę pagalbą labiausiai skurstantiems žmonėms (pagalba maistu ir (arba) pagrindinė materialinė pagalba ir socialinės įtraukties veiksmai, kuriais siekiama integruoti labiausiai skurstančius asmenis), padeda siekiant konkretaus tikslo – sumažinti itin didelį skurdą patiriančių žmonių skaičių.

Šis tikslas ir Fondo įgyvendinimo rezultatai vertinami kokybiškai ir kiekybiškai.

2. Fondas naudojamas tvariai nacionalinei skurdo panaikinimo ir socialinės įtraukties politikai, už kurią ir toliau atsakingos valstybės narės, papildyti.

*4 straipsnis***Paramos aprėptis**

1. Fondo lėšomis remiamos nacionalinės sistemos, per kurias, pasitelkus valstybių narių atrinktas organizacijas partneres, labiausiai skurstantiems asmenims tiekiami maisto produktai ir (arba) pagrindinė materialinė pagalba.

Siekdamas didinti ir įvairinti maisto tiekimą labiausiai skurstantiems asmenims ir mažinti maisto švaistymą bei užkirsti jam kelią, Fondas gali remti veiklą, susijusią su dovanotų maisto produktų surinkimu, transportu, sandėliavimu ir skirstymu.

▼B

Fondo lėšomis gali būti remiamos papildomosios priemonės, kuriomis papildomas maisto ir (arba) pagrindinės materialinės pagalbos tiekimas.

2. Fondas remia veiklą, kuria skatinama socialinė labiausiai skurstančių asmenų įtrauktis.

3. Fondo lėšomis Sąjungos lygmeniu skatinamas tarpusavio mokymasis, tinklų kūrimas ir gerosios praktikos sklaida nefinansinės pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims srityje.

*5 straipsnis***Principai**

1. Fondui skirta Sąjungos biudžeto dalis įgyvendinama vadovaujantis valstybių narių ir Komisijos pasidalijamojo valdymo principu pagal Finansinio reglamento 58 straipsnio 1 dalies b punktą, išskyrus Komisijos iniciatyva teikiamą techninę pagalbą, kuri bus įgyvendinama pagal tiesioginio valdymo principą, kaip nustatyta Finansinio reglamento 58 straipsnio 1 dalies a punkte.

2. Komisija ir valstybės narės, atsižvelgdamos į konkrečias kiekvienos valstybės narės aplinkybes, užtikrina, kad Fondo parama derėtų su atitinkama Sąjungos politika ir prioritetais ir papildytų kitas Sąjungos priemones.

3. Fondo parama įgyvendinama Komisijai ir valstybėms narėms glaudžiai bendradarbiaujant laikantis subsidiarumo principo.

4. Valstybės narės ir jų tuo tikslu paskirtos institucijos atsako už veiksmų programų įgyvendinimą ir vykdo savo užduotis pagal šį reglamentą, paisydamos valstybės narės institucinės, teisinės ir finansinės sistemos ir laikydamosi šio reglamento nuostatų.

5. Fondo parama, ypač finansiniai ir administraciniai ištekliai, reikalingi atskaitomybės, vertinimo, valdymo ir kontrolės srityje, turi būti įgyvendinama ir naudojama taikant proporcingumo principą, pagal kurį atsižvelgiama į skiriamos paramos lygį ir į ribotus organizacijų, kurių veiklą daugiausia užtikrina savanoriai, administracinius pajėgumus.

6. Pagal atitinkamos atsakomybės sritis ir siekdamos užkirsti kelią dvigubam finansavimui Komisija ir valstybės narės užtikrina koordinavimą su ESF ir kitomis atitinkamomis Sąjungos politikos sritimis, strategijomis bei priemonėmis, ypač su Sąjungos iniciatyvomis visuomenės sveikatos ir kovos su maisto švaistymu srityse.

7. Komisija ir valstybės narės bei paramos gavėjai pagal Finansinio reglamento 30 straipsnį taiko patikimo finansų valdymo principą.

8. Komisija ir valstybės narės užtikrina Fondo veiksmingumą, visų pirma vykdydamos stebėseną, taikydamos ataskaitų teikimo reikalavimus ir atlikdamos vertinimą.

▼B

9. Valstybės narės ir Komisija užtikrina, kad veiksmų programos būtų rengiamos, programuojamos, įgyvendinamos, stebimos ir vertinamos laikantis partnerystės principo ir konsultuojantis su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, kaip nustatyta šiame reglamente.

10. Komisija ir valstybės narės imasi veiksmų, kuriais užtikrinamas fondo veiksmingumas, ir vykdo atitinkamas su Fondu susijusias funkcijas siekdamos mažinti paramos gavėjams tenkančią administracinę naštą.

11. Komisija ir valstybės narės užtikrina, kad įvairiais Fondo parengimo, programavimo, valdymo ir įgyvendinimo, stebėsenos ir vertinimo etapais, taip pat vykdant informavimo ir informuotumo didinimo kampanijas ir keičiantis geriausios praktikos pavyzdžiais būtų atsižvelgiama į moterų ir vyrų lygybę bei į lyčių integracijos aspektą. Komisija ir valstybės narės naudoja pagal lytį suskirstytus duomenis, jei tokių yra.

Komisija ir valstybės narės ir imasi atitinkamų priemonių, kad sudarant galimybes gauti Fondo pagalbą ir pasinaudoti jo remiamomis programomis ir veiksmais būtų užkirstas kelias diskriminacijai dėl lyties, rasinės ar etninės kilmės, religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos.

12. Fondo remiami veiksmai atitinka taikytiną Sąjungos teisę ir nacionalinę teisę, susijusią su Sąjungos teisės taikymu (toliau – taikytina teisė). Visų pirma, Fondo parama gali būti naudojama tik Sąjungos teisę dėl vartotojų produktų saugos atitinkančiam maistui ar prekėms finansuoti.

13. Valstybės narės ir paramos gavėjos pasirenka maisto produktus ir (arba) pagrindinę materialinę pagalbą, remdamosi objektyviais kriterijais, susijusiais su labiausiai skurstančių asmenų poreikiais. Renkantis maisto produktus ir, tam tikrais atvejais, prekes, atsižvelgiama į klimato ir aplinkos aspektus, visų pirma siekiant mažinti maisto švaistymą. Atitinkamais atvejais tiekiami maisto produktai pasirenkami atsižvelgiant į jų indėlį siekiant subalansuotos labiausiai skurstančių asmenų mitybos.

14. Komisija ir valstybės narės užtikrina, kad teikiant šio Fondo pagalbą būtų gerbiamas labiausiai skurstančių asmenų orumas.

II ANTRAŠTINĖ DALIS**IŠTEKLIAI IR PROGRAMAVIMAS***6 straipsnis***Bendri ištekliai**

1. Biudžetiniams įsipareigojimams numatytų Fondo išteklių laikotarpiu nuo 2014 iki 2020 m. iš viso skirta 3 395 684 880 EUR 2011 m. kainomis, jų paskirstymas kiekvieniems metams pateikiamas II priede.

▼B

2. Fondo paskirstymas kiekvienai valstybei narei laikotarpiu nuo 2014 m. iki 2020 m. nustatytas III priede. Kiekvienai valstybei narei skiriama minimali suma – 3 500 000 EUR visam laikotarpiui.
3. Išteklius programuojant ir vėliau įtraukiant į Sąjungos bendrąjį biudžetą, išteklių suma yra indeksuojama 2 proc. per metus.
4. 0,35 proc. visų išteklių skiriami Komisijos iniciatyva teikiamai techninei pagalbai.

*7 straipsnis***Veiksmų programos**

1. Per šešis mėnesius nuo šio reglamento įsigaliojimo visos valstybės narės Komisijai pateikia vieną VP I ir (arba) vieną VP II, apimančias laikotarpį nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d.
2. VP I:
  - a) įvardija ir pagrindžia pasirinktą (-as) materialinio nepritekliaus problemą (-as), kuri (-ios) bus sprendžiama (-os) pagal veiksmų programą ir, atsižvelgdamos į kiekvieną konkrečią materialinio nepritekliaus problemą, nurodo pagrindinius maisto ir (arba) pagrindinės materialinės pagalbos skirstymo ypatumus ir prireikus teiktinas papildomas priemones, atsižvelgiant į *ex ante* vertinimo, atlikto pagal 16 straipsnį, rezultatus;
  - b) pateikia atitinkamos (-ų) nacionalinės (-ių) sistemos (-ų), skirtos (-ų) kiekvienai materialinio nepritekliaus problemai spręsti, aprašymą;
  - c) pateikia priemones, pagal kurias nustatomi labiausiai skurstantiems asmenims taikytini tinkamumo kriterijai, aprašymą, prireikus nurodant materialinio nepritekliaus problemą, kurią pasirinkta spręsti;
  - d) nurodo veiksmų atrankos kriterijus ir pateikia atrankos priemonės aprašymą, prireikus nurodant išspręstą materialinio nepritekliaus problemą;
  - e) nurodo organizacijų partnerių atrankos kriterijus, prireikus įvardija materialinio nepritekliaus problemą, kurią pasirinkta spręsti;
  - f) pateikia priemones, kurias papildoma ESF veikla, aprašymą;
  - g) pateikia finansavimo planą, į kurį įtraukta lentelė, kurioje nurodoma visa viso programavimo laikotarpio finansinių asignavimų suma pagal veiksmų programą, preliminariai suskirstyta pagal kiekvieną materialinio nepritekliaus problemą, kurią pasirinkta spręsti, taip pat atitinkamos papildomosios priemonės.
3. VP II:
  - a) pateikia strategiją, kaip programa galima prisidėti prie socialinės sanglaudos skatinimo ir skurdo mažinimo pagal strategiją „Europa 2020“, įskaitant pagalbos prioriteto pasirinkimo pagrindimą;

▼B

- b) nurodo konkrečius veiksmų programos tikslus, grindžiamus nustatytais nacionaliniais poreikiais, atsižvelgiant į *ex ante* vertinimo, atlikto pagal 16 straipsnį, rezultatus. *Ex ante* vertinimas teikiamas Komisijai kartu su veiksmų programomis;
  - c) pateikia finansavimo planą, į kurį įtraukta lentelė, kurioje nurodoma visa viso programavimo laikotarpio finansinių asignavimų suma pagal veiksmų programą, preliminariai suskirstyta pagal kiekvieną veiksmą;
  - d) nurodo labiausiai skurstančius asmenis, kuriems skiriama pagalba;
  - e) pateikia finansinius rodiklius, susijusius su skirtomis išlaidomis;
  - f) nurodo numatomus konkrečių tikslų rezultatus ir atitinkamos programos konkrečius išdirbio ir rezultatų rodiklius, įskaitant pradinę reikšmę ir tikslines vertes;
  - g) apibūdina remtinų veiksmų rūšį ir pavyzdžius ir jų tikėtiną indėlį siekiant b punkte nurodytų konkrečių tikslų, įskaitant pagrindinius veiksmų atrankos principus ir, kai tinkama, paramos gavėjų tipų nustatymą;
  - h) apibrėžia priemonę, kuria užtikrinamas ESF veiklos papildymas, taip pat užkertamas kelias veiksmų sutapimui ir dvigubam finansavimui.
4. Be to, kiekvienoje veiksmų programoje:
- a) nurodo vadovaujančiąją instituciją, tvirtinančiąją instituciją (jei taikytina), audito instituciją ir instituciją, kuriai Komisija perves lėšas, ir aprašo stebėsenos tvarką;
  - b) aprašo priemones, kurių imtasi siekiant įtraukti visus suinteresuotuosius subjektus ir prireikus kompetentingas regionų, vietos ir kitas viešąsias institucijas rengiant veiksmų programą;
  - c) pateikia planuojamo techninės pagalbos naudojimo pagal 27 straipsnio 4 dalį, aprašymą, įskaitant veiksmus, skirtus paramos gavėjų administraciniams pajėgumams, susijusiems su veiksmų programos įgyvendinimu, stiprinti;
  - d) pateikia finansavimo planą, į kurį įtraukta lentelė, kurioje nurodoma kiekvieniems metams numatytos Fondo paramos ir bendro finansavimo pagal 20 straipsnį finansinių asignavimų suma;

Maistą ir (arba) pagrindinę materialinę pagalbą tiesiogiai tiekiančios organizacijos partnerės, nurodytos 7 straipsnio 2 dalies e punkte, pačios arba bendradarbiaudamos su kitomis organizacijomis imasi veiklos, prireikus perorientavimo kompetentingoms tarnyboms veiklos, kuria papildoma

▼B

materialinė pagalba, kuria siekiama socialinės labiausiai skurstančių asmenų įtraukties, neatsižvelgdamos į tai, ar ši veikla finansuojama Fondo lėšomis ar ne. Tačiau neprivaloma taikyti tokių papildomųjų priemonių tais atvejais, kai pagalba maistu ir (arba) pagrindinė materialinė pagalba teikiama tik labiausiai skurstantiems vaikams vaikų priežiūros arba panašiose įstaigose.

5. Valstybės narės arba bet kuri kita jų paskirta institucija, parengia veiksmų programas. Jos bendradarbiauja su visais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais ir, tam tikrais atvejais, kompetentingomis regionų, vietos ir kitomis valdžios institucijomis. Valstybės narės užtikrina, kad veiksmų programos būtų glaudžiai susijusios su nacionaline socialinės įtraukties politika.

6. Valstybės narės atitinkamai parengia savo veiksmų programas pagal I priede pateiktus pavyzdžius.

*8 straipsnis***Veiksmų programų patvirtinimas**

1. Atsižvelgdama į pagal 16 straipsnį atliktą *ex ante* vertinimą Komisija įvertina kiekvienos veiksmų programos atitiktį šiam reglamentui ir jos indėlį siekiant Fondo tikslų. Komisija užtikrina, kad nebūtų sutapimo su jokia veiksmų programa, finansuojama ESF lėšomis valstybėje narėje.

2. Per tris mėnesius nuo veiksmų programos pateikimo dienos Komisija gali pateikti pastabų. Valstybė narė Komisijai suteikia visą reikalingą papildomą informaciją ir prireikus persvarsto siūlomą veiksmų programą.

3. Jei į Komisijos pastabas, pateiktas pagal 2 dalį, buvo tinkamai atsižvelgta, Komisija patvirtina kiekvieną veiksmų programą įgyvendinimo aktais ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo tos dienos, kai valstybė narė ją pateikė.

*9 straipsnis***Veiksmų programų pakeitimai**

1. Valstybė narė gali pateikti prašymą pakeisti veiksmų programą. Prašymas pateikiamas kartu su pakeista veiksmų programa ir pakeitimo pagrindimu.

2. Komisija vertina pagal 1 dalį pateiktą informaciją, atsižvelgdama į valstybės narės pateiktą pagrindimą. Komisija gali pateikti pastabas, o valstybė narė Komisijai pateikia visą reikalingą papildomą informaciją.

3. Jeigu į visas Komisijos pastabas buvo tinkamai atsižvelgta, Komisija įgyvendinimo aktais patvirtina veiksmų programos pakeitimą ne vėliau kaip per keturis mėnesius nuo tos dienos, kai valstybė narė jį pateikė.

▼ M2

4. 1, 2 ir 3 dalys netaikomos siekiant pakeisti veiksmų programos elementus, patenkančius į atitinkamus I priede nustatytų veiksmų programų pavyzdžių 3.5 ir 3.6 poskirsnius bei 4 skirsnį, arba elementus, išdėstytus 7 straipsnio 2 dalies a–e ir g punktuose, jeigu jie keičiami reaguojant į COVID-19 protrūkio sukeltą krizę.

▼ M1

Valstybės narės apie bet kokią sprendimą pakeisti pirmoje pastraipoje nurodytus elementus praneša Komisijai per vieną mėnesį nuo to sprendimo priėmimo dienos. Sprendime nurodoma jo įsigaliojimo diena, kuri negali būti ankstesnė už jo priėmimo dieną.

▼ B*10 straipsnis***Keitimasis gerąja praktika**

Komisija, sudaro palankesnes sąlygas, įskaitant pasitelkusi interneto svetainę, patirties mainams vykdyti, pajėgumams stiprinti ir tinklams kurti, taip pat atitinkamiems nefinansinės pagalbos teikimo labiausiai skurstantiems asmenims rezultatams platinti.

Gali būti įtrauktos ir atitinkamos organizacijos, kurios nesinaudoja Fondo lėšomis.

Be to, bent kartą per metus Komisija Sąjungos lygmeniu dėl Fondo paramos įgyvendinimo konsultuojasi su organizacijoms partnerėms atstovaujančiomis organizacijomis ir po tokios konsultacijos tinkamu laiku pateikia ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai.

Komisija taip pat sudaro geresnes sąlygas internetu skleisti atitinkamas su Fondu susijusias išvadas, ataskaitas ir informaciją.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

STEBĖSENA, VERTINIMAS, INFORMAVIMAS IR KOMUNIKACIJA*11 straipsnis***VP II stebėsenos komitetas**

1. Valstybė narė, susitarusi su vadovaujančiąja institucija, per tris mėnesius nuo tos dienos, kai valstybei narei buvo pranešta apie sprendimą, kuriuo patvirtinama VP II, paisydama atitinkamos savo institucinės, teisinės ir finansinės sistemos, sudaro arba paskiria komitetą programos įgyvendinimo stebėsenai vykdyti.

2. Kiekvienas stebėsenos komitetas parengia ir patvirtina savo darbo tvarkos taisyklės pagal atitinkamos valstybės narės institucinę, teisinę ir finansinę sistemą.

3. Dėl stebėsenos komiteto sudėties sprendžia valstybė narė, su sąlyga, kad stebėsenos komitetą sudaro atitinkamų valstybių narių institucijų atstovai ir tarpininkai ir visi atitinkami suinteresuotieji subjektai, taip pat

▼B

atitinkami regionų, vietos, ir kitų valdžios institucijų atstovai. Kompetentingų regionų, vietos, ir kitų valdžios institucijų atstovus, taip pat atitinkamus suinteresuotuosius subjektus dalyvauti stebėsenos komiteto veikloje deleguoja atitinkama organizacija ir šis procesas vykdomas skaidriai. Kiekvienas stebėsenos komiteto narys gali turėti balsavimo teisę. Stebėsenos komiteto narių sąrašas skelbiamas viešai.

4. Komisija dalyvauja stebėsenos komiteto veikloje patariamąja teise.
5. Stebėsenos komitetui pirmininkauja valstybės narės arba vadovaujančiosios institucijos atstovas.

*12 straipsnis***VP II stebėsenos komiteto funkcijos**

1. Stebėsenos komiteto posėdžiai šaukiami bent kartą per metus, per juos apžvelgiamas programos įgyvendinimas ir pažanga, padaryta siekiant jos konkrečių tikslų. Tai atlikdamas jis atsižvelgia į finansinius duomenis, bendrus ir konkrečius programos rodiklius, taip pat rezultatų rodiklių vertės pokyčius ir pažangą siekiant kiekybinių tikslų bei, atitinkamai atvejais, kokybinės analizės rezultatus.

2. Stebėsenos komitetas nagrinėja visus klausimus, turinčius poveikio programos įgyvendinimui. Jis visų pirma nagrinėja:

- a) pažangą, padarytą siekiant konkrečių veiksmų programos tikslų, remdamasis vadovaujančiosios institucijos pateiktais dokumentais, įskaitant vertinimo išvadas;
- b) informacijos ir komunikacijos veiksmų įgyvendinimą;
- c) veiksmus, kuriais atsižvelgiama į lyčių lygybę, lygias galimybes ir nediskriminavimą ir jie skatinami.

3. Stebėsenos komitetas nagrinėja ir tvirtina:

- a) veiksmų atrankos metodiką ir kriterijus, vadovaudamasis 7 straipsnio 3 dalies f punkte nustatytais pagrindiniais principais;
- b) metinę ir galutinę įgyvendinimo ataskaitas;
- c) visus vadovaujančiosios institucijos pasiūlymus dėl veiksmų programos dalinio keitimo.

4. Stebėsenos komitetas gali vadovaujančiajai institucijai teikti pastabas dėl programos įgyvendinimo ir jos vertinimo.

Jis vykdo veiksmų, kurių imtasi atsižvelgiant į jo pastabas, stebėseną.

▼ B*13 straipsnis***Įgyvendinimo ataskaitos ir rodikliai**

1. 2015–2023 m. valstybės narės Komisijai iki kiekvienų metų birželio 30 d. pateikia metinę veiksmų programos, įgyvendintos ankstesniais finansiniais metais, įgyvendinimo ataskaitą.

▼ M2

Nukrypstant nuo pirmos pastraipos, 2019 m. metinės įgyvendinimo ataskaitos pateikimo terminas yra 2020 m. rugsėjo 30 d.

▼ B

2. Valstybės narės pagal 6 dalyje nurodytą deleguotąjį aktą parengia metinę įgyvendinimo ataskaitą, įskaitant bendrų rodiklių sąrašą, o socialinės įtraukties veiksmų programų atveju – konkrečių programos rodiklių sąrašą.

Dėl VP I įgyvendinimo ataskaitų valstybės narės konsultuojasi su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, vengiant interesų konfliktų. Tų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų pastabų santrauka pridinama prie ataskaitos.

3. Metinės įgyvendinimo ataskaitos yra priimtinos, jei jose pateikta visa informacija, kurios reikalaujama pagal 6 dalyje nurodytą deleguotąjį aktą. Jei ataskaita nepriimtina, Komisija valstybei narei apie tai praneša per 15 darbo dienų nuo metinės įgyvendinimo ataskaitos gavimo dienos. Kai Komisija per šį terminą valstybės narės neinformuoja, ataskaita laikoma priimtina.

4. Komisija išnagrinėja metinę įgyvendinimo ataskaitą ir savo pastabas dėl jos valstybei narei pateikia per du mėnesius nuo metinės įgyvendinimo ataskaitos gavimo dienos.

Jei Komisija per šį terminą pastabų valstybei narei nepateikia, ataskaitos laikomos priimtinos.

5. Valstybė narė galutinę veiksmų programos įgyvendinimo ataskaitą pateikia iki 2024 m. rugsėjo 30 d.

Valstybės narės parengia galutinę įgyvendinimo ataskaitą vadovaudamosi 6 dalyje nurodytais deleguotaisiais aktais.

Komisija išnagrinėja galutinę įgyvendinimo ataskaitą ir savo pastabas dėl jos valstybei narei pateikia per penkis mėnesius nuo galutinės ataskaitos gavimo dienos.

Jei Komisija per tą terminą pastabų valstybei narei nepateikia, ataskaitos laikomos priimtomis.

6. Komisijai pagal 62 straipsnį suteikiami įgaliojimai iki 2014 m. liepos 17 d. priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomas metinių ir galutinių įgyvendinimo ataskaitų turinys, įskaitant bendrų rodiklių sąrašą.

7. Komisija valstybei narei gali pateikti pastabų dėl veiksmų programos įgyvendinimo. Vadovaujančioji institucija per tris mėnesius praneša Komisijai apie įgyvendintas taisomąsias priemones.

▼B

8. Vadovaujančioji institucija viešai paskelbia kiekvienos metinės ir galutinės įgyvendinimo ataskaitos santrauką.

9. Komisija tinkamu laiku Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia metinių ir galutinių įgyvendinimo ataskaitų santrauką.

10. Nustatant įgyvendinimo ataskaitų teikimo procedūrą užtikrinama, kad ji nebūtų itin sudėtinga, palyginti su skiriamais ištekliais ir pagalbos pobūdžiu, ir kad ja nebūtų sudaroma nereikalingos administracinės naštos.

*14 straipsnis***Peržiūros posėdžiai**

1. 2014–2023 m. Komisija ir valstybės narės kasmet susitinka, nebent susitartų kitaip, peržiūrėti įgyvendinant veiksmų programą padarytą pažangą; vertindamos jos atsizvelgia į metinę įgyvendinimo ataskaitą ir prirėikus į 13 straipsnio 7 dalyje nurodytas Komisijos pastabas.

2. Peržiūros posėdžiui pirmininkauja Komisija. Atitinkamos suinteresuotosios šalys kviečiamos dalyvauti VP I peržiūros posėdžiuose, išskyrus tas posėdžio dalis, kai jų dalyvavimas sukeltų interesų konfliktą arba būtų pažeistas konfidencialumas, susijęs su audito klausimais.

3. Valstybė narė užtikrina, kad į visas po peržiūros posėdžio Komisijos pateiktas pastabas būtų tinkamai atsizvelgta ir remiasi tomis pastabomis ateinančių ar, atitinkamai, vėlesnių finansinių metų įgyvendinimo ataskaitoje.

*15 straipsnis***Bendrosios vertinimo nuostatos**

1. Valstybės narės suteikia išteklius, kurių reikia vertinimams atlikti, ir užtikrina, kad būtų nustatyta vertinimams reikalingų duomenų, įskaitant duomenis apie 13 straipsnyje nurodytus bendrus rodiklius, parengimo ir surinkimo tvarka.

2. Vertinimus atlieka ekspertai, funkcinio požiūriu nepriklausomi nuo už veiksmų programos įgyvendinimą atsakingos institucijos. Visi vertinimai skelbiami viešai pateikiant visas jų dalis, tačiau juose jokia būdu nenurodoma informacija, susijusi su galutinių paramos gavėjų tapatybe.

3. Vertinimai neturi būti itin sudėtingi, palyginti su skiriamais ištekliais ar pagalbos pobūdžiu, ir jais neturi būti sudaroma nereikalingos administracinės naštos.

*16 straipsnis***Ex ante vertinimas**

1. Valstybės narės atlieka kiekvienos veiksmų programos *ex ante* vertinimą.

▼B

2. Už *ex ante* vertinimo atlikimą atsako už veiksmų programos parengimą atsakinga institucija. *Ex ante* vertinimas Komisijai pateikiamas kartu su veiksmų programa, taip pat pateikiama santrauka.

3. Atliekant VP I *ex ante* vertinimus vertinama:

a) indėlis siekiant Sąjungos tikslo iki 2020 m. žmonių, kurie gyvena skurde arba kuriems gresia skurdas ir socialinė atskirtis, skaičių sumažinti bent 20 mln., atsižvelgiant į materialinio nepritekliaus problemą, kurią pasirinkta spręsti, ir nacionalines aplinkybes, susijusias su skurdu, socialine atskirtimi ir materialiniu nepritekliumi;

b) siūlomos veiksmų programos vidaus nuoseklumas ir jos ryšys su kitomis susijusiomis priemonėmis;

c) paskirtų biudžeto išteklių derėjimas su veiksmų programos tikslais;

d) tikėtino išdirbio indėlis siekiant rezultatų, taigi ir Fondo tikslų;

e) visų suinteresuotųjų šalių dalyvavimas;

f) veiksmų programos stebėsenos ir duomenų, reikalingų vertinimui, rinkimo tvarkos tinkamumas.

4. Atliekant VP I *ex ante* vertinimus, vertinami šie elementai:

a) įnašas į socialinės sanglaudos stiprinimą ir skurdo mažinimą, laikantis strategijos „Europa 2020“, atsižvelgiant į nacionalinius poreikius;

b) siūlomos veiksmų programos vidaus nuoseklumas ir jos ryšys su kitomis susijusiomis priemonėmis, visų pirma ESF;

c) paskirtų biudžeto išteklių derėjimas su programos tikslais;

d) siūlomų konkrečių programos rodiklių aktualumas ir aiškumas;

e) kaip tikėtiniu išdirbiu bus prisidedama prie rezultatų;

f) ar rodiklių kiekybinės siektinos vertės yra realistiškos atsižvelgiant į numatomą Fondo paramą;

g) siūlomos paramos formos loginis pagrindimas;

▼B

- h) ar žmogiškųjų išteklių ir administracinių pajėgumų pakanka programai valdyti;
- i) ar tinkamos programos stebėsenai ir vertinimams reikalingų duomenų rinkimo procedūros;
- j) ar suplanuotos priemonės pakankamos siekiant skatinti lygias moterų ir vyrų galimybes ir užkirsti kelią bet kokiai diskriminacijai.

*17 straipsnis***Vertinimas per programavimo laikotarpį**

1. Ne vėliau kaip 2018 m. gruodžio 31 d. Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia Fondo tarpinį vertinimą.
2. Komisija gali savo iniciatyva vertinti veiksmų programas.
3. Programavimo laikotarpiu VP I vadovaujančioji institucija gali vertinti veiksmų programos veiksmingumą ir efektyvumą.
4. 2017 ir 2022 m. VP I vadovaujančioji institucija atlieka struktūrinį galutinių gavėjų tyrimą pagal Komisijos patvirtintą pavyzdį. Komisija, pasitarusi su atitinkamomis suinteresuotomis šalimis, patvirtina įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatomas pavyzdys. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 63 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamąsios procedūros.
5. VP II vadovaujančioji institucija iki 2022 m. gruodžio 31 d. atlieka bent vieną vertinimą. Atliekant vertinimą įvertinamas finansuojamų operacijų efektyvumas, veiksmingumas ir poveikis. Būtina užtikrinti ir su tuo susijusius tolesnius veiksmus.

*18 straipsnis***Ex post vertinimas**

Komisija savo iniciatyva ir glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, taip pat padedama išorės ekspertų, atlieka *ex post* vertinimą, siekdama įvertinti Fondo veiksmingumą ir efektyvumą bei pasiektų rezultatų tvarumą ir išmatuoti papildomą Fondo naudą. Šis *ex post* vertinimas užbaigiamas iki 2024 m. gruodžio 31 d.

*19 straipsnis***Informavimas ir komunikacija**

1. Komisija ir valstybės narės teikia informaciją apie Fondo remiamus veiksmus ir tuos veiksmus viešina. Informacija pirmiausia turi būti skiriama labiausiai skurstantiems asmenims, taip pat visuomenei ir žiniasklaidai. Informacijoje pabrėžiamas Sąjungos vaidmuo ir

▼ B

užtikrinama, kad Fondo, valstybių narių ir organizacijų partnerių indėlis siekiant Sąjungos socialinės sanglaudos tikslų būtų matomas, o galutiniai gavėjai nebūtų stigmatizuojami.

2. Siekdama užtikrinti Fondo paramos skaidrumą, vadovaujančioji institucija duomenų skaičiuoklės formatu parengia Fondo finansuojamų veiksmų sąrašą, kuris leistų duomenis rūšiuoti, juos rasti, gauti, palyginti ir lengvai skelbti internete. Veiksmų sąrašė nurodoma bent ši informacija:

- a) paramos gavėjo pavadinimas ir adresas;
- b) skirta Sąjungos finansavimo suma;
- c) VP I atveju, materialinio nepritekliaus problema, kurią pasirinkta spręsti.

Vadovaujančioji institucija atnaujina veiksmų sąrašą bent kas dvylika mėnesių.

3. Įgyvendinant veiksmą, paramos gavėjai ir organizacijos partnerės informuoja visuomenę apie iš Fondo gautą paramą arba gerai matomoje vietoje iškabindamos bent vieną plakatą (ne mažesnę kaip A3 formato), kuriame pateikiama informacija apie veiksmą ir Sąjungos finansinę paramą, arba tinkamo dydžio Europos Sąjungos emblemą. Šis reikalavimas įgyvendinamas nestigmatizuojant galutinių gavėjų, kiekvienoje VP I ir (arba) VP II įgyvendinimo vietoje, nebent tai neįmanoma dėl skirstymo aplinkybių.

Interneto svetainės turintys paramos gavėjai ir organizacijos partnerės svetainėse taip pat glaustai aprašo veiksmą, jo tikslus ir rezultatus bei pabrėžia Sąjungos finansinę paramą.

4. Visose paramos gavėjo ir organizacijos partnerės informavimo ir komunikacijos priemonėse pažymima Fondo parama veiksmui, pateikiant Sąjungos skiriamąjį ženklą ir nuorodą į Sąjungą ir Fondą.

5. Vadovaujančioji institucija informuoja paramos gavėjus apie veiksmų sąrašo paskelbimą pagal 2 dalį. Vadovaujančioji institucija suteikia informaciją ir komunikacijos priemonių rinkinius, taip pat elektroninių formų pavyzdžius, kad padėtų paramos gavėjams ir organizacijoms partnerėms įvykdyti 3 dalyje nurodytus įsipareigojimus.

6. VP II atveju:

a) valstybė narė arba vadovaujančioji institucija yra atsakinga už:

- i) vienos plačios informavimo kampanijos, per kurią skelbiama apie veiksmų programos pradžią, organizavimą; ir
- ii) mažiausiai vienos plačios informavimo kampanijos, kuria propaguojamos finansavimo galimybės ir taikytos strategijos ir (arba) pristatomi pagal veiksmų programą pasiekti rezultatai, taip pat, jei reikia, pateikiami veiksmų pavyzdžiai, organizavimą per metus;

▼B

- b) veiksmo įgyvendinimo laikotarpiu paramos gavėjas informuoja visuomenę apie iš Fondo gautą paramą, užtikrindamas, kad dalyvaujantys veiksmo subjektai būtų informuoti apie tokią iš Fondo gaunamą paramą;
  - c) ant visų dokumentų, taip pat ant dalyvavimo arba kitų pažymėjimų, susijusių su veiksmu, įrašoma, kad veiksmų programa įgyvendinama remiant Fondui;
  - d) valdančioji institucija užtikrina, kad potencialūs paramos gavėjai turėtų prieigą prie aktualios informacijos apie finansavimo galimybes, kvietimus teikti paraiškas ir jų teikimo sąlygas bei remtinių veiksmų atrankos kriterijus.
7. Tvarkant asmens duomenis pagal šio reglamento 15–19 straipsnius, vadovaujanti institucija, paramos gavėjai ir organizacijos partnerės laikosi Direktyvos 95/46/EB.

IV ANTRAŠTINĖ DALIS
FINANSINĖ FONDO PARAMA

20 straipsnis

Bendras finansavimas

1. Bendro finansavimo norma veiksmų programos lygmeniu sudaro ne daugiau kaip 85 proc. tinkamų finansuoti viešųjų išlaidų. Ji gali būti padidinta susidarius 21 straipsnio 1 dalyje apibūdintoms aplinkybėms. Valstybės narės gali laisvai remti Fondo iniciatyvas skirdamos papildomų nacionalinių lėšų.

▼M2

1a. Nukrypstant nuo 1 dalies, valstybės narės prašymu 100 % bendro finansavimo norma gali būti taikoma mokėjimo paraiškose deklaruotoms viešosioms išlaidoms ataskaitiniais metais, prasidedančiais 2020 m. liepos 1 d. ir pasibaigiančiais 2021 m. birželio 30 d.

Prašymai pakeisti bendro finansavimo normą teikiami laikantis 9 straipsnyje nustatytos veiksmų programų keitimo tvarkos ir prie jų pridedama pakeista programa. 100 % bendro finansavimo norma taikoma tik tuo atveju, jei atitinkamas veiksmų programos pakeitimas patvirtinamas Komisijos sprendimu iki galutinės tarpinio mokėjimo paraiškos pateikimo pagal 45 straipsnio 2 dalį.

Prieš pateikdamos pirmąją mokėjimo paraišką už ataskaitinius metus, prasidedančius 2021 m. liepos 1 d., valstybės narės pateikia lentelę, nurodytą I priede nustatytų veiksmų programų pavyzdžių 5.1 poskirsnyje, patvirtinančią bendro finansavimo normą, kuri buvo taikoma ataskaitiniais metais, kurie baigiasi 2020 m. birželio 30 d.

▼B

2. Komisijos sprendime, kuriuo patvirtinama veiksmų programa, nustatoma veiksmų programai taikytina bendro finansavimo norma ir didžiausia galima Fondo paramos suma.

▼B

3. Komisijos iniciatyva arba jos vardu įgyvendinamos techninės pagalbos priemonės gali būti finansuojamos 100 proc. norma.

*21 straipsnis***Išmokų laikinų biudžeto sunkumų patiriančioms valstybėms narėms didinimas**

1. Valstybės narės prašymu tarpinis mokėjimas ir galutinio likučio mokėjimas gali būti padidinti, prie veiksmų programai taikomos bendro finansavimo normos pridėjus 10 procentinių punktų. Padidinta norma, kuri negali būti didesnė kaip 100 proc., taikoma mokėjimo prašymams, susijusiems su ataskaitiniu laikotarpiu, kuriuo valstybė narė pateikė prašymą, ir vėlesniais ataskaitiniais laikotarpiais, kuriais valstybė narė atitinka vieną iš šių sąlygų:

- a) atitinkama valstybė narė įvedė eurą ir ji gauna makrofinansinę paramą iš Sąjungos pagal Tarybos reglamentą (ES) Nr. 407/2010 ⁽¹⁾;
- b) atitinkama valstybė narė neįvedė euro ir ji gauna vidutinio laikotarpio finansinę paramą pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 332/2002 ⁽²⁾;
- c) finansinė parama valstybei narei teikiama pagal Europos stabilumo mechanizmo kūrimo sutartį.

2. Neatsižvelgiant į 1 dalį, Sąjungos parama, mokama kaip tarpinis ir galutinio likučio mokėjimas, negali viršyti veiksmų programą patvirtinančiame Komisijos sprendime nustatytos viešosios paramos ir didžiausios galimos Fondo paramos sumos.

*22 straipsnis***Tinkamumo finansuoti laikotarpis**

1. Šis straipsnis taikomas nepažeidžiant 27 straipsnyje nustatytą Komisijos iniciatyva teikiamos techninės pagalbos tinkamumo finansuoti taisyklių.

2. Išlaidos laikomos tinkamomis finansuoti pagal veiksmų programą, jei paramos gavėjas jas patiria ir apmoka 2013 m. gruodžio 1 d. – 2023 m. gruodžio 31 d. laikotarpiu.

3. Veiksmai negali būti atrinkti, kad jiems būtų teikiama parama pagal veiksmų programą, kai iki paraiškos skirti finansavimą pagal veiksmų programą pateikimo vadovaujančiajai institucijai jie buvo fiziškai baigti arba visiškai įgyvendinti, nepaisant to, ar paramos gavėjas atliko visus su jais susijusius mokėjimus.

⁽¹⁾ 2010 m. gegužės 11 d. Tarybos reglamentas (ES) Nr. 407/2010, kuriuo nustatoma Europos finansinės padėties stabilizavimo priemonė (OL L 118, 2010 5 12, p. 1).

⁽²⁾ 2002 m. vasario 18 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 332/2002, dėl priemonės, teikiančios vidutinės trukmės finansinę pagalbą valstybių narių mokėjimų balansams, sukūrimo (OL L 53, 2002 2 23, p. 1).

▼ B

4. Kai išlaidos tampa tinkamos finansuoti iš dalies pakeitus veiksmų programą, jos laikomos tinkamomis finansuoti tik nuo valstybės narės prašymo dėl veiksmų programos dalinio pakeitimo pateikimo Komisijai dienos.

▼ M2

Nukrypstant nuo pirmos pastraipos, reagavimo į krizes pajėgumų stiprinimo veiklos išlaidos, skirtos kovai su COVID-19 protrūkiu, laikomos tinkamomis finansuoti nuo 2020 m. vasario 1 d.

▼ B*23 straipsnis***Veiksmų tinkamumas finansuoti**

1. Pagal veiksmų programą remiami veiksmai turi būti vykdomi valstybėje narėje, kuri nurodyta veiksmų programoje.

2. Veiksams gali būti skiriama parama pagal veiksmų programą, jeigu jie buvo atrinkti sąžininga ir skaidria tvarka, vadovaujantis veiksmų programoje nustatytais kriterijais arba stebėsenos komiteto atitinkamai patvirtintais kriterijais.

3. Atrankos kriterijai ir veiksmų, kuriuos buvo pasirinkta finansuoti pagal VP II, sąrašas jį patvirtinus pateikiamas veiksmų programų, finansuojamų iš ESF lėšų, stebėsenos komitetams.

4. Labiausiai skurstantiems asmenims skirto maisto ir (arba) pagrindinės materialinės pagalbos gali įsigyti pačios organizacijos partnerės.

Labiausiai skurstantiems asmenims skirto maisto ir (arba) pagrindinės materialinės pagalbos taip pat gali įsigyti viešojo sektoriaus institucija ir nemokamai skirti organizacijoms partnerėms. Tokiu atveju maistą galima gauti naudojant, perdirbant ar parduodant, realizuojant pagal Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 16 straipsnio 2 dalį, jei tai ekonomiškai naudingiausias variantas ir dėl to nepagrįstai nevēluojama maisto produktų pristatyti organizacijoms partnerėms. Visos lėšos, gautos iš tokio sandorio, turi būti naudojamos labiausiai skurstančių asmenų reikmėms, tačiau dėl to neturėtų sumažėti valstybių narių įsipareigojimas, nustatytas šio reglamento 20 straipsnyje, bendrai finansuoti programą.

Siekdama užtikrinti efektyviausių intervencinių atsargų ir su jomis susijusių įplaukų panaudojimą, Komisija taiko pagal Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 20 straipsnio i punktą patvirtintas procedūras, pagal kurias jame nurodyti produktai šio reglamento tikslais gali būti naudojami, perdirbami ar parduodami užtikrinant jų maksimalų veiksmingumą.

▼ M2

4a. Pagalba maistu ir (arba) pagrindinė materialinė pagalba labiausiai skurstantiems asmenims gali būti teikiama tiesiogiai arba netiesiogiai, pavyzdžiui naudojant elektroninius arba kitos formos čekius ar korteles, su sąlyga, kad už tokius čekius, korteles arba kitas priemones galima gauti tik pagalbą maistu ir (arba) pagrindinę materialinę pagalbą.

▼B

5. Materialinė pagalba maistu ir (arba) pagrindinėmis asmeninio vartojimo prekėmis labiausiai skurstantiems asmenims teikiama nemokamai.

▼M1

6. Veiksmai gali būti skiriami vienos ar daugiau veiksmų programų parama, kuri bendrai finansuojama Fondo ir kitų Sąjungos priemonių lėšomis, jeigu Fondo mokėjimo paraiškoje deklaruotos išlaidos nėra remiamos kita Sąjungos priemone arba to paties Fondo lėšomis pagal kitą programą. Išlaidų suma, kuri turi būti įtraukta į Fondo mokėjimo paraišką, gali būti proporcingai apskaičiuota atitinkamai programai arba programoms pagal dokumentą, kuriame išdėstomos paramos teikimo sąlygos.

▼B*24 straipsnis***Paramos formos**

Valstybės narės Fondo paramą naudoja dotacijoms ir viešiesiems pirkimams arba šių priemonių deriniui remti. Vis dėlto ta parama negali būti teikiama paramos, kuriai taikoma SESV 107 straipsnio 1 dalis, pavidalu.

*25 straipsnis***Dotacijų formos**

1. Dotacijos gali būti tokių formų:
  - a) faktiškai patirtų ir apmokėtų tinkamų finansuoti išlaidų kompensavimas;
  - b) kompensavimas remiantis vieneto įkainiais;
  - c) vienkartinės išmokos, neviršijančios 100 000 EUR viešosios paramos;
  - d) fiksuoto dydžio sumos, kai finansavimas apskaičiuojamas kaip procentinė vienos ar kelių nurodytų sąnaudų kategorijų dalis.
2. 1 dalyje nurodyti variantai gali būti derinami viename veiksmo tik tuo atveju, kai kiekvienas jų derinys taikomas skirtingoms sąnaudų kategorijoms arba kai jos naudojamos vėlesniais jo etapais.
3. 1 dalies b, c ir d punktuose nurodytos sumos nustatomos, remiantis:
  - a) sąžiningu, teisingu ir patikrinamu skaičiavimo metodu, pagrįstu bent vienu iš toliau nurodytų dalykų:
    - i) statistiniais duomenimis ar kita objektyvia informacija arba
    - ii) patikrintais ankstesniais konkrečių paramos gavėjų duomenimis arba taikant jų įprastas sąnaudų apskaitos normas;
  - b) pagal susijusių valstybių narių visiškai finansuojamas dotacijų programas panašaus pobūdžio veiksmui ir panašioms paramos gavėjams taikomais metodais ir atitinkamais standartiniais vieneto įkainiais, vienkartinėmis išmokomis ir fiksuoto dydžio sumomis;

▼ B

- c) šiame reglamente nustatytais normomis;
- d) individualiu atveju, atsižvelgiant į biudžeto projektą, kuriam *ex ante* pritarė vadovaujančioji institucija, kai viešojo parama neviršija 100 000 EUR;

▼ M1

- e) atitinkamų fiksuotųjų vieneto įkainių, fiksuotųjų sumų ir fiksuotųjų normų, kurios pagal Sąjungos politikos sritis taikytinos panašaus pobūdžio veiksmui ir panašiam paramos gavėjui, taikymo taisyklėmis.

▼ B

4. Sumos dotacijų forma, apskaičiuotos, kaip nurodyta 1 dalies b, c ir d punktuose, taikant VI antraštinę dalį laikomos paramos gavėjo patirtomis ir apmokėtomis tinkamomis finansuoti išlaidomis.
5. Dokumente, kuriame nustatomos kiekvieno veiksmo finansavimo sąlygos, nurodomas metodas, taikytinas nustatant veiksmo sąnaudas, ir dotacijos mokėjimo sąlygos.

*26 straipsnis***Tinkamos finansuoti išlaidos**

1. Išlaidų tinkamumas finansuoti nustatomas pagal nacionalines taisykles, išskyrus tuos atvejus, kai šiame reglamente arba remiantis šiuo reglamentu nustatomos konkrečios taisyklės.
2. Neatsižvelgiant į -1 dalį tinkamos finansuoti pagal VP I išlaidos yra šios:

▼ M2

- a) maisto ir (arba) pagrindinės materialinės pagalbos pirkimo išlaidos ir organizacijoms partnerėms skirtų asmeninių apsauginių medžiagų ir įrangos pirkimo išlaidos;

▼ B

- b) viešojo sektoriaus institucijai įsigyjant maisto arba pagrindinės materialinės pagalbos ir juos tiekiant organizacijoms partnerėms – maisto arba pagrindinės materialinės pagalbos pervežimo į organizacijų partnerių sandėlius ir sandėliavimo išlaidos, nustatomos taikant fiksuoto dydžio 1 proc. a punkte nurodytų išlaidų normą arba, tinkamai pagrįstais atvejais, faktiškai patirtas ir apmokėtas išlaidas;

▼ M2

- c) organizacijų partnerių patirtos administracinės, pasirengimo, transporto ir sandėliavimo išlaidos, nustatomos taikant fiksuoto dydžio 5 % a punkte nurodytų išlaidų normą, arba 5 % maisto produktų, realizuotų pagal Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 16 straipsnį, vertę;

▼ M1

- d) organizacijų partnerių paramos maistu surinkimo, pervežimo, saugojimo ir platinimo išlaidos bei tiesiogiai su informuotumo didinimo veikla susijusios išlaidos;
- e) papildomų priemonių, kurias įgyvendina ir deklaruoja organizacijos partnerės, tiesiogiai arba pagal bendradarbiavimo susitarimus teikiamos pagalbą maistu ir (arba) pagrindinę materialinę pagalbą labiausiai skurstantiems asmenims, išlaidos, nustatomos taikant fiksuoto dydžio 5 % šios dalies a punkte nurodytų išlaidų normą arba 5 % maisto produktų, realizuotų pagal Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 16 straipsnį, vertę.

▼B

3. Neatsižvelgiant į 1 dalį, pagal veiklos programą tinkamos finansuoti išlaidos yra pagal 27 straipsnio 4 dalį patirtos išlaidos arba, pagal 27 straipsnio 4 dalį patirtos netiesioginės išlaidos, taikant fiksuotą normą, kurią sudaro iki 15 proc. tinkamų finansuoti tiesioginių personalo išlaidų.

▼M1

3a. Nepaisant 2 dalies, tai, kad 2 dalies a punkte nurodytos tinkamos finansuoti išlaidos sumažinamos dėl to, kad už maisto ir (arba) pagrindinės materialinės pagalbos įsigijimą atsakinga institucija nesilaikė taikytinos teisės, nėra priežastis sumažinti kitų institucijų 2 dalies c ir e punktuose nurodytas tinkamas finansuoti išlaidas.

▼B

4. Netinkamos finansuoti pagal veiksmų programą išlaidos yra šios:

- a) skolos palūkanos;
- b) infrastruktūros teikimo išlaidos;
- c) naudotų prekių įsigijimo išlaidos;
- d) pridėtinės vertės mokestis, nebent jo negalima susigražinti pagal nacionalinius PVM reglamentuojančius įstatymus.

▼M2*26a straipsnis***Veiklos, remiamos pagal VP I, išlaidų tinkamumas finansuoti jos sustabdymo dėl COVID-19 protrūkio laikotarpiu**

Jeigu dėl COVID-19 protrūkio vėluojama teikti pagalbą maistu ir (arba) pagrindinę materialinę pagalbą, perkančiosios įstaigos arba organizacijos partnerės patiriamos tinkamos finansuoti išlaidos pagal 26 straipsnio 2 dalį nemažinamos. Tokios išlaidos gali būti deklaruojamos Komisijai visa apimtimi pagal 26 straipsnio 2 dalį prieš suteikiant pagalbą maistu ir (arba) pagrindinę materialinę pagalbą labiausiai skurstantiems asmenims su sąlyga, kad pasibaigus krizei dėl COVID-19 protrūkio teikimas bus atnaujintas.

Jei dėl COVID-19 protrūkio sustabdžius pristatymą maistas sugenda, 26 straipsnio 2 dalies a punkte nustatytos išlaidos nemažinamos.

*26b straipsnis***Veiklos, remiamos pagal VP II, ar techninės pagalbos išlaidų tinkamumas finansuoti jos sustabdymo dėl COVID-19 protrūkio laikotarpiu**

1. Jeigu veiklos įgyvendinimas sustabdomas dėl COVID-19 protrūkio, valstybė narė gali nuspręsti sustabdymo laikotarpiu patirtas išlaidas laikyti tinkamomis finansuoti išlaidomis, net jei neteikiamos jokios paslaugos, jei įvykdomos visos toliau nurodytos sąlygos:

- a) veiklos įgyvendinimas sustabdytas po 2020 m. sausio 31 d.;

▼ **M2**

- b) veikla sustabdyta dėl COVID-19 protrūkio;
- c) išlaidos buvo patirtos ir apmokėtos;
- d) paramos gavėjas iš tiesų patyrė išlaidas ir jos negali būti susigrąžintos ar kompensuotos; susigrąžintinų lėšų ar kompensacijos, kurių nedengia valstybė narė, atveju, valstybė narė gali laikyti šią sąlygą įvykdyta, remdamasi paramos gavėjo dėl tokių sumų pateikta deklaracija; susigrąžintinos lėšos ir kompensacija atimamos iš išlaidų sumos;
- e) išlaidos buvo patirtos veiklos sustabdymo laikotarpiu.

2. Veiklos, už kurią paramos gavėjui kompensuojama remiantis supaprastintu išlaidų apmokėjimu, atveju, kai veiksmų įgyvendinimas, kuris yra kompensavimo pagrindas, buvo sustabdytas dėl COVID-19 protrūkio, atitinkama valstybė narė gali suteikti kompensaciją paramos gavėjui remdamasi suplanuotais rezultatais visą sustabdymo laikotarpį, net jei nebuvo įgyvendinta jokių veiksmų, jei įvykdomos visos toliau nurodytos sąlygos:

- a) veiksmų įgyvendinimas sustabdytas po 2020 m. sausio 31 d.;
- b) veiksmams sustabdyti dėl COVID-19 protrūkio;
- c) supaprastintas išlaidų apmokėjimas atitinka realias paramos gavėjo patirtas išlaidas, kurias turi įrodyti pats paramos gavėjas ir kurių neįmanoma susigrąžinti ar kompensuoti; susigrąžintinų lėšų ar kompensacijos, kurių nedengia valstybė narė, atveju, valstybė narė gali laikyti šią sąlygą įvykdyta, remdamasi paramos gavėjo pateikta deklaracija; susigrąžintinos lėšos ir kompensacija atimamos iš sumos, kuriai taikomas supaprastintas išlaidų apmokėjimas;
- d) paramos gavėjui kompensuojamos tik veiksmų sustabdymo laikotarpiu patirtos išlaidos.

Šios dalies pirmoje pastraipoje nurodytos veiklos atveju valstybė narė gali suteikti kompensaciją paramos gavėjui remdamasi 25 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytomis išlaidomis, jei įvykdytos šio straipsnio 1 dalyje nustatytos sąlygos.

Kai valstybė narė suteikia kompensaciją paramos gavėjui remdamasi pirma ir antra pastraipomis, ji turi užtikrinti, kad tos pačios išlaidos būtų kompensuojamos tik vieną kartą.

26c straipsnis

Veiklos, remiamos pagal VP II, ar techninės pagalbos išlaidų tinkamumas finansuoti, jei dėl COVID-19 protrūkio ji nebuvo visiškai įgyvendinta

1. Valstybė narė gali išlaidas veiklai, kuri dėl COVID-19 protrūkio nebuvo visiškai įgyvendinta, laikyti tinkamomis finansuoti išlaidomis, jei įvykdomos visos toliau nurodytos sąlygos:

- a) veiklos įgyvendinimas nutraukiamas po 2020 m. sausio 31 d.;

▼ M2

- b) veikla nutraukta dėl COVID-19 protrūkio;
- c) paramos gavėjas išlaidas patyrė ir apmokėjo iki veiklos įgyvendinimo nutraukimo.

2. Veiklos, už kurią paramos gavėjui kompensuojama remiantis supaprastintu išlaidų apmokėjimu, atveju, valstybė narė gali nuspręsti išlaidas veiklai, kuri dėl COVID-19 protrūkio nebuvo visiškai įgyvendinta, laikyti tinkamomis finansuoti išlaidomis, jei įvykdomos visos toliau nurodytos sąlygos:

- a) veiklos įgyvendinimas nutraukiamas po 2020 m. sausio 31 d.;
- b) veikla nutraukta dėl COVID-19 protrūkio;
- c) veiksmai, kuriems taikomas supaprastintas išlaidų apmokėjimas, buvo bent iš dalies įgyvendinti iki veiklos nutraukimo.

Šios dalies pirmoje pastraipoje nurodytos veiklos atveju valstybė narė gali suteikti kompensaciją paramos gavėjui remdamasi 25 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytomis išlaidomis, jei laikomasi šio straipsnio 1 dalyje nustatytų sąlygų.

Kai valstybė narė suteikia kompensaciją paramos gavėjui remdamasi pirma ir antra pastraipomis, ji turi užtikrinti, kad tos pačios išlaidos būtų kompensuojamos tik vieną kartą.

▼ B*27 straipsnis***Techninė pagalba**

1. Komisijos iniciatyva arba jos vardu, bei taikant 0,35 proc. savo metinio asignavimo ribos, Fondas gali finansuoti parengiamąją, stebėsenos, administracinę ir techninę pagalbą, audito, informavimo, kontrolės ir vertinimo priemones, reikalingas šiam reglamentui įgyvendinti, bei veiklai, nurodytai 10 straipsnyje.
2. Komisija konsultuojasi su valstybėmis narėmis ir organizacijomis, kurios atstovauja organizacijoms partnerėms Sąjungos lygmeniu dėl planuojamo techninės pagalbos panaudojimo.
3. Komisija, priimdama įgyvendinimo aktus, kiekvienais metais patvirtina savo planus dėl veiksmų, susijusių su 1 dalyje išvardytomis priemonėmis, kai numatoma Fondo parama.

▼ M1

4. Valstybių narių iniciatyva ir taikant 5 % Fondo skiriamų asignavimų ribą veiksmų programos patvirtinimo metu, pagal veiksmų programą gali būti finansuojamos parengiamosios, valdymo, stebėsenos, administracinės ir techninės pagalbos, audito, informavimo, kontrolės ir vertinimo priemonės, būtinos šiam reglamentui įgyvendinti. Pagal ją taip pat gali būti finansuojama organizacijoms partnerėms skiriama techninė pagalba ir jų pajėgumų stiprinimas.

▼B**V ANTRAŠTINĖ DALIS
VALDYMAS IR KONTROLĖ***28 straipsnis***Valdymo ir kontrolės sistemų bendrieji principai**

Valdymo ir kontrolės sistemose, vadovaujantis 5 straipsnio 7 dalimi:

- a) apibūdinamos kiekvienos dalyvaujančios institucijos valdymo ir kontrolės funkcijos bei funkcijų pasiskirstymas toje institucijoje;
- b) nurodoma, kaip turi būti laikomasi funkcijų atskyrimo tarp šių institucijų ir šių institucijų viduje principo;
- c) nustatomos procedūros, kuriomis užtikrinamas deklaruojamų išlaidų teisingumas ir tvarkingumas;
- d) veikia kompiuterizuotos apskaitos sistemos, skirtos finansiniams duomenims ir duomenims apie rodiklius stebėsenos ir atsiskaitymo tikslais saugoti ir perduoti;
- e) nustatoma atsiskaitymo ir stebėsenos sistema, kai atsakingoji institucija patiki vykdyti funkcijas kitai institucijai;
- f) nustatoma valdymo ir kontrolės sistemų veikimo audito tvarka;
- g) nustatomos tinkamos audito sekos užtikrinimo sistemos ir procedūros;
- h) numatomos pažeidimų, įskaitant sukčiavimą, prevencijos, nustatymo ir taisymo priemonės ir netinkamai išmokėtų lėšų kartu su visais pavėlavusių mokėjimų delspinigiais susigrąžinimo tvarka.

*29 straipsnis***Pareigos taikant pasidalijamojo valdymo principą**

Pagal pasidalijamojo valdymo principą valstybės narės ir Komisija atsako už programų valdymą ir kontrolę pagal atitinkamas pareigas, nustatytas šiame reglamente.

*30 straipsnis***Valstybių narių pareigos**

1. Valstybės narės vykdo valdymo, kontrolės ir audito įsipareigojimus ir prisiima atitinkamą atsakomybę, kuri yra nustatyta Finansiniame reglamente ir šiame reglamente nustatytoje pasidalijamojo valdymo taisyklėse.

▼M2

1a. Remdamosi potencialios rizikos analize, valstybės narės gali nustatyti ne tokius griežtus kontrolės ir audito sekos reikalavimus, susijusius su pagalbos maistu ir (arba) pagrindinės materialinės pagalbos skirstymu labiausiai skurstantiems asmenims COVID-19 protrūkio laikotarpiu.

▼B

2. Valstybės narės užkerta kelią pažeidimams, juos nustato ir ištaiso bei susigražina neteisėtai sumokėtas sumas ir visus delspinigius. Jos praneša Komisijai apie pažeidimus, kurie viršija 10 000 EUR Fondo įnašą, ir nuolat ją informuoja apie tai, ar įgyvendinant susijusias administracines ir teisines procedūras daroma didelė pažanga.

Valstybės narės Komisijai apie pažeidimus nepraneša šiais atvejais:

- a) kai pažeidimas yra tik visiškas ar dalinis veiksmo, įtraukto į bendrai finansuojamą veiksmų programą, neįvykdymas dėl paramos gavėjo bankroto;
- b) į kuriuos vadovaujančios institucijos ar tvirtinančios institucijos dėmesį savo noru atkreipė paramos gavėjas prieš kuriai nors institucijai nustatant pažeidimą iki viešųjų lėšų išmokėjimo ar po jo;
- c) kuriuos nustato ir ištaiso vadovaujančioji arba tvirtinančioji institucija prieš atitinkamas išlaidas įtraukiant į Komisijai teikiamą išlaidų suvestinę.

Visais kitais atvejais, ypač atvejais iki bankroto arba įtariamo sukčiavimo atvejais, apie nustatytus pažeidimus ir su jais susijusias prevencines arba taisomąsias priemones pranešama Komisijai.

▼M1

Kai paramos gavėjui už veiksmą nepagrįstai išmokėtų sumų susigražinti neįmanoma ir lėšos buvo išmokėtos dėl valstybės narės kaltės arba aplaidumo, ta valstybė narė yra atsakinga už atitinkamų sumų grąžinimą į Sąjungos biudžetą. Valstybės narės gali nuspręsti nesusigražinti nepagrįstai išmokėtos sumos, jei iš paramos gavėjo susigražintina suma, neįskaitant palūkanų, ataskaitiniais metais neviršija 250 EUR Fondo įnašo veiksmui.

▼B

Komisijai pagal 59 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos papildomos išsamios taisyklės, susijusios su kriterijais, taikomais pažeidimo atvejams, apie kuriuos turi būti pranešta, teiktiniams duomenims, taip pat sąlygoms ir procedūroms, taikytinoms siekiant nustatyti, ar nesusigražinamas sumas kompensuoja valstybės narės, apibrėžti.

Komisija, laikydama 63 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamąsios procedūros, priima įgyvendinimo aktus kuriais nustatomas atskaitomybės periodiškumas ir naudotina ataskaitų teikimo forma.

3. Valstybės narės užtikrina, kad būtų numatyta veiksminga su Fondu susijusių skundų nagrinėjimo tvarka. Atsakomybė už taikymo sritį, taisykles ir procedūras, susijusias su tokia tvarka, tenka valstybėms narėms, atsižvelgiant į jų institucinę ir teisinę sistemą. Paprašius Komisijai valstybės narės nagrinėja Komisijai pateiktus skundus, kurie patenka į jų tvarkos taikymo sritį. Gavusios prašymą valstybės narės informuoja Komisiją apie tų nagrinėjimų rezultatus.

▼B

4. Visa oficialia informacija tarp valstybės narės ir Komisijos keičiamasi elektroninio keitimosi duomenimis sistema. Komisija priima įgyvendinimo aktus siekiant nustatyti sąlygas, kurias turi atitikti ta elektroninio keitimosi duomenimis sistema. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 63 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

*31 straipsnis***Valdžios institucijų skyrimas**

1. Kiekviena valstybė narė kiekvienai veiksmų programai paskiria nacionalinę vietos valdžios instituciją arba įstaigą, kuri veikia kaip vadovaujančioji institucija. Ta pati vadovaujančioji institucija gali būti paskirta dviem veiksmų programoms.

2. Valstybė narė, nepažeisdama 3 dalies, kiekvienai veiksmų programai paskiria nacionalinę valdžios instituciją arba įstaigą, kuri veikia kaip tvirtinančioji institucija. Ta pati tvirtinančioji institucija gali būti paskirta dviem veiksmų programoms.

3. Valstybė narė gali paskirti veiksmų programos vadovaujančiąją instituciją, kad ji papildomai atliktų tvirtinančiosios institucijos funkcijas.

4. Valstybė narė paskiria kiekvienos veiksmų programos nacionalinę vietos valdžios instituciją arba įstaigą, funkcinio požiūriu nepriklausomą nuo vadovaujančiosios institucijos ir tvirtinančiosios institucijos, kuri veikia kaip audito institucija. Tą pačią audito instituciją galima skirti dviem veiksmų programoms.

5. Vadovaujančiosios, tvirtinančiosios ir, VP I ir VP II, kurioms iš Fondo skirtų lėšų bendra suma neviršija 250 000 000 EUR, atveju – audito institucijų funkcijas gali vykdyti ta pati viešosios valdžios institucija arba įstaiga, jeigu laikomasi funkcijų atskyrimo principo.

6. Valstybė narė gali paskirti vieną ar kelias tarpines įstaigas, kurios vykdytų tam tikras vadovaujančiosios institucijos arba tvirtinančiosios institucijos funkcijas, tačiau atsakomybė už tų funkcijų vykdymą tenka tai institucijai. Atitinkami vadovaujančiosios arba tvirtinančiosios institucijos ir tarpinių įstaigų susitarimai įforminami raštu.

7. Valstybė narė arba vadovaujančioji institucija gali dalies veiksmų programos valdymą patikėti tarpinei įstaigai pagal rašytinį valstybės narės arba vadovaujančiosios institucijos ir tarpinės įstaigos susitarimą. Tarpinė įstaiga pateikia garantijas dėl savo mokumo ir kompetencijos atitinkamoje srityje ir jos administracinio bei finansų valdymo pajėgumų.

8. Valstybė narė raštu nustato taisykles, reglamentuojančias jos santykius su vadovaujančiosiomis institucijomis, tvirtinančiosiomis institucijomis ir audito institucijomis, šių institucijų tarpusavio santykius ir santykius su Komisija.

*32 straipsnis***Vadovaujančiosios institucijos funkcijos**

1. Vadovaujančioji institucija atsako už veiksmų programos valdymą laikantis patikimo finansų valdymo principo.

▼B

2. Valdydama veiksmų programą vadovaujančioji institucija:
  - a) kai tinkama, teikia pagalbą 11 straipsnyje nurodytam stebėsenos komitetui šiam atliekant savo darbą, teikia jam informaciją, kuri yra reikalinga jo funkcijoms vykdyti, visų pirma duomenis, susijusius su veiksmų programos pažanga siekiant jos tikslų, finansinius duomenis bei duomenis apie rodiklius;
  - b) rengia ir, pasitarusi su atitinkamomis suinteresuotomis pusėmis, vengiant interesų konflikto VP I atveju arba leidus 11 straipsnyje paminėtam stebėsenos komitetui VP II atveju, Komisijai teikia metinę ir galutinę įgyvendinimo ataskaitas, nurodytas 13 straipsnyje;
  - c) tarpinėms įstaigoms ir paramos gavėjams teikia informaciją, kuri yra svarbi jų užduotims vykdyti ir veiksams įgyvendinti;
  - d) nustato kompiuterizuotų kiekvieno veiksmo duomenų, kurie yra reikalingi stebėsenai, vertinimui, finansų valdymui, tikrinimui ir auditui, įskaitant duomenis apie atskirus veiksmų, kurie bendrai finansuojami pagal VP II, dalyvius, kaupimo ir saugojimo sistemą;
  - e) užtikrina, kad d punkte nurodyti duomenys būtų renkami, įvedami į sistemą ir saugomi d punkte nurodytoje sistemoje laikantis Direktyvos 95/46/EB nuostatų ir, kai įmanoma, sugrupuojami pagal lytį.
3. Veiksmų atrankos srityje vadovaujančioji institucija:
  - a) parengia ir, esant reikalui jas patvirtinus, taiko tinkamas atrankos procedūras ir (arba) kriterijus, kurie yra nediskriminaciniai ir skaidrūs;
  - b) užtikrina, kad atrankos veiksmas:
    - i) atitiktų Fondo ir veiksmų programos aprėptį;
    - ii) atitiktų veiksmų programoje ir 22, 23 bei 26 straipsniuose nustatytus kriterijus;
    - iii) jei reikia, atitiktų 5 straipsnio 11, 12, 13 ir 14 dalyse nustatytus principus;
  - c) užtikrina, kad paramos gavėjui būtų pateiktas dokumentas, kuriame išdėstomos paramos teikimo kiekvienam veiksmui sąlygos, taip pat konkretūs reikalavimai dėl pagal veiksmą teiktinų produktų arba paslaugų, finansavimo plano ir vykdymo termino;
  - d) prieš patvirtindama veiksmą įsitikina, ar paramos gavėjas turi administracinių, finansinių ir veiklos pajėgumų įvykdyti c punkte nurodytas sąlygas;
  - e) jeigu veiksmą pradėta vykdyti prieš pateikiant finansavimo paraišką vadovaujančiajai institucijai, įsitikina, kad buvo laikomasi veiksmui taikytinos teisės;
  - f) nustato VP I materialinės paramos rūšis ir VP II veiksmų rūšis, prie kurių priskiriamos veiksmo išlaidos.

▼B

4. Veiksmų programos finansų valdymo ir kontrolės srityje vadovaujančioji institucija:

▼M1

a) tikrina, ar bendrai finansuojami produktai ir paslaugos buvo suteikti, ar veiksmas atitinka taikytiną teisę, veiksmų programą ir paramos veiksmui sąlygas, taip pat:

- i) tuo atveju, jei išlaidos turi būti atlygintos pagal 25 straipsnio 1 dalies a punktą, ar paramos gavėjų deklaruota su tomis išlaidomis susijusių išlaidų suma buvo apmokėta;
- ii) jei išlaidos turi būti atlygintos pagal 25 straipsnio 1 dalies b, c ir d punktus, ar buvo įvykdytos išlaidų atlyginimo paramos gavėjui sąlygos;

▼B

b) užtikrina, kad veiksmą įgyvendinant dalyvaujantys paramos gavėjai, kuriems atlyginamos tinkamos finansuoti faktiškai patirtos išlaidos, turėtų atskirą apskaitos sistemą arba tinkamą visų su veiksmu susijusių sandorių apskaitos kodeksą;

c) atsižvelgdama į nustatytą riziką nustato veiksmingas ir proporcingas kovos su sukčiavimu priemones;

d) nustato procedūras, užtikrinančias, kad visi su išlaidomis ir auditu susiję dokumentai, reikalingi tinkamai audito sekai garantuoti, būtų saugomi laikantis 28 straipsnio g punkto reikalavimų;

e) rengia valdymo deklaraciją ir metinę santrauką, nurodytą Finansinio reglamento 59 straipsnio 5 dalies pirmos pastraipos a ir b punktuose.

5. Tikrinant pagal 4 dalies a punktą atliekamos šios procedūros:

a) kiekvienos paramos gavėjų pateiktos išlaidų atlyginimo paraiškos administracinis tikrinimas;

b) veiksmų patikros vietoje.

Patikrų vietoje dažnis ir aprėptis turi proporcingai atitikti viešosios paramos veiksmui dydį bei per tokias patikras ir audito institucijos atliktą visos valdymo ir kontrolės sistemos auditą nustatytą rizikos lygį.

6. Konkrečių veiksmų patikros vietoje pagal 5 dalies pirmos pastraipos b punktą gali būti atliekamos atrankos būdu.

7. Jeigu vadovaujančioji institucija pagal veiksmų programą taip pat yra ir paramos gavėja, 4 dalies a punkte nurodyta tikrinimų tvarka užtikrinamas tinkamas funkcijų atskyrimas.

8. Komisijai pagal 62 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos taisyklės, skirtos informacijai, susijusiai su įrašomais ir kompiuterizuota forma stebėsenos sistemoje, sukurtoje pagal šio straipsnio 2 dalies d punktą, saugomais duomenimis, apibrėžti.

▼B

Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos pagal šio straipsnio 2 dalies d punktą sukurtos sistemos techninės specifikacijos. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 63 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

9. Komisijai pagal 62 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomi išsamūs šio straipsnio 4 dalies d punkte nurodytos audito sekos būtiniausi reikalavimai, susiję su saugotinais apskaitos duomenimis ir patvirtinamaisiais dokumentais, kuriuos turi saugoti tvirtinančioji institucija, vadovaujančioji institucija, tarpinės įstaigos ir paramos gavėjai.

10. Komisija, siekdama užtikrinti vienodas šio straipsnio įgyvendinimo sąlygas, priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomas pateikiant 4 straipsnio e punkte minimą valdymo deklaraciją naudotinas modelis. Tokie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 63 straipsnio 2 dalyje nurodytos patiriamosios procedūros.

*33 straipsnis***Tvirtinančiosios institucijos funkcijos**

Veiksmų programą tvirtinančioji institucija visų pirma atsako už:

- a) mokėjimo paraiškų parengimą ir pateikimą Komisijai bei patvirtinimą, kad jos parengtos naudojant patikimas apskaitos sistemas, yra pagrįstos patikrinamais patvirtinamaisiais dokumentais ir buvo vadovaujančiosios institucijos patikrintos;
- b) Finansinio reglamento 59 straipsnio 5 dalies pirmos pastraipos a punkte nurodytų ataskaitų rengimą;
- c) patvirtinimą, kad sąskaitos yra išsamios, tikslios ir teisingos ir kad į jas įtrauktos išlaidos atitinka taikytiną teisę, buvo patirtos vykdant veiksmus, atrinktus finansuoti pagal veiksmų programai taikytinus kriterijus bei laikantis taikytinos teisės;
- d) užtikrinimą, kad veiktų kompiuterizuota sistema, kurioje būtų registruojami ir saugomi kiekvieno veiksmo apskaitos duomenys, saugomi mokėjimo paraiškoms ir sąskaitoms parengti reikalingi duomenys, įskaitant duomenis apie susigrąžintinas, susigrąžintas ir anuliuotas sumas, panaikinus dalį veiksmui arba veiksmų programai skirtą įnašą arba visą įnašą;
- e) užtikrinimą mokėjimo paraiškų rengimo ir teikimo tikslais, kad iš vadovaujančiosios institucijos gauta tinkama informacija apie įvykdytas su išlaidomis susijusias procedūras ir patikrinimus;
- f) tai, kad rengiant ir teikiant mokėjimo paraiškas būtų atsižvelgta į visų auditų, kuriuos atliko audito institucija arba kurie buvo atlikti jos atsakomybe, rezultatus;

▼B

- g) Komisijai deklaruotų išlaidų ir atitinkamo viešojo paramos gavėjams skirto įnašo apskaitos įrašų saugojimą kompiuterinėse laikmenose;
- h) susigražintinių sumų ir anuliuotų sumų apskaitą panaikinus dalį veiksmui skirto įnašo arba visą įnašą. Susigražintos sumos iki veiksmų programos užbaigimo sugražinamos į Sąjungos biudžetą, išskaitant jas iš vėlesnės išlaidų ataskaitos.

*34 straipsnis***Audito institucijos funkcijos**

1. Audito institucija užtikrina, kad veiksmų programos valdymo ir kontrolės sistemos tinkamo veikimo ir tinkamos veiksmų imties auditas būtų atliekamas remiantis deklaruotomis išlaidomis.

Deklaruotų išlaidų auditas atliekamas remiantis reprezentatyviąja imtimi arba, jei tinkama, taikant pagrindinius testus ir, kaip įprasta, taikant statistinius imties metodus.

Nestatistinis imties metodas gali būti naudojamas tada, kai tinkamai pagrįstais atvejais audito institucija, vadovaudamasi tarptautiniu mastu pripažintais audito standartais, priima tokį profesinį sprendimą, ir bet kuriuo atveju, kai ataskaitinių metų veiksmų skaičius nepakankamas, kad būtų galima naudoti statistinį metodą.

Tokiais atvejais imties dydis turi būti pakankamas, kad audito institucija galėtų parengti tinkamą audito nuomonę, kaip numatyta Finansinio reglamento 59 straipsnio 5 dalies pirmos pastraipos b punkte.

Nestatistinis veiksmų atrankos metodas apima bent 5 proc. veiksmų, kurių išlaidos per ataskaitinius metus buvo deklaruotos Komisijai, ir 10 proc. per ataskaitinius metus Komisijai deklaruotų išlaidų.

Jei bendra iš Fondo gauta VP I skirtos paramos suma neviršija 35 000 000 EUR, audito institucijai leidžiama riboti audito veiklą, paliekant tik kasmetinį sistemos auditą, kuris apima pagrindinius testus, kuriais tikrinamos atsitiktine tvarka parinktos operacijos ir tikrinamas operacijų rizikos laipsnis. Auditas turi būti atliekamas vadovaujantis tarptautiniu mastu pripažintais audito standartais ir juo kasmet turėtų būti apskaičiuojamas kiekis klaidų, rastų Komisijai patvirtintose išlaidų deklaracijose.

2. Jeigu auditą atlieka ne audito institucija, o kita įstaiga, audito institucija užtikrina, kad ta įstaiga funkcinio požiūriu būtų pakankamai nepriklausoma.

3. Audito institucija užtikrina, kad atliekant auditą būtų atsižvelgiama į tarptautiniu mastu pripažintus audito standartus.

4. Audito institucija per aštuonis mėnesius nuo veiksmų programos patvirtinimo parengia audito strategiją. Audito strategijoje išdėstoma audito metodika, veiksmų atrankos arba, kai tinkama, pagrindinių testų auditui metodas ir audito planavimas per einamuosius ir dvejus

▼B

paskesnius ataskaitinius metus. Audito strategija nuo 2016 iki 2024 m. imtinai kasmet atnaujinama. Jeigu bendra valdymo ir kontrolės sistema taikoma dviem veiksmų programoms, atitinkamoms veiksmų programoms gali būti parengta viena bendra audito strategija. Audito institucija, gavusi prašymą, audito strategiją pateikia Komisijai.

5. Audito institucija parengia:

- a) audito nuomonę pagal Finansinio reglamento 59 straipsnio 5 dalies pirmos pastraipos b punktą;
- b) kontrolės ataskaitą, kurioje pateikiamos pagrindinės pagal 1 dalį atlikto audito išvados, įskaitant išvadas, susijusias su nustatytais valdymo ir kontrolės sistemų trūkumais, ir siūlomi bei įgyvendinti taisomieji veiksmai.

Jeigu bendra valdymo ir kontrolės sistema taikoma dviem veiksmų programoms, pirmos pastraipos b punkte nurodyta informacija gali būti grupuojama vienoje ataskaitoje.

6. Komisija, siekdama užtikrinti vienodas šio straipsnio įgyvendinimo sąlygas, priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomi audito strategijos, audito nuomonės ir kontrolės ataskaitos modeliai. Tokie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 63 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamąsios procedūros.

7. Komisijai pagal 62 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatoma veiksmų audito ir sąskaitų audito aprėptis ir turinys ir šio straipsnio 1 dalyje nurodyta veiksmų imties atrankos metodika.

8. Komisijai pagal 62 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos išsamios taisyklės dėl Komisijos pareigūnų arba įgaliotų Komisijos atstovų atliekamo audito metu surinktų duomenų naudojimo.

*35 straipsnis***Valdančiosios institucijos ir tvirtinančiosios institucijos skyrimo procedūra**

1. Iki pirmo tarpinio mokėjimo paraiškos pateikimo Komisijai valstybės narės informuoja Komisiją apie tinkamu lygiu atliekamo vadovaujančiosios institucijos ir, atitinkamais atvejais, tvirtinančiosios institucijos paskyrimo datą bei formą.

▼B

2. 1 dalyje nurodyti paskyrimai grindžiami nepriklausomos audito institucijos, kuri vertina, kaip institucijos laikosi IV priede išdėstytų kriterijų dėl vidaus kontrolės aplinkos, rizikos valdymo, valdymo ir kontrolės veiklos ir kaip jos atlieka stebėseną, ataskaita ir nuomone.

Nepriklausoma audito įstaiga yra audito institucija arba kitas viešosios ar privačios teisės reglamentuojamas subjektas, turintis būtinus pajėgumus atlikti auditus, kuris yra nepriklausomas nuo vadovujančiosios įstaigos ir, atitinkamais atvejais, tvirtinančiosios įstaigos, ir kuris vykdo veiklą vadovaudamasis tarptautiniu mastu pripažintais audito standartais.

3. Valstybės narės gali nuspręsti, kad vadovujančioji institucija arba tvirtinančioji institucija, paskirta darbui su ESF bendrai finansuojama veiksmų programa pagal Reglamentą (ES) Nr. 1303/2013, laikoma paskirta ir pagal šį reglamentą.

4. Per vieną mėnesį nuo 1 dalyje nurodyto pranešimo apie paskyrimą dienos Komisija gali paprašyti 2 dalyje nurodytos nepriklausomos audito įstaigos ataskaitos bei nuomonės ir vadovujančiosios institucijos ir, kai tinkama, tvirtinančiosios institucijos atliekamų funkcijų ir procedūrų aprašymo. Komisija nusprendžia, ar remiantis jos atliktu rizikos vertinimu prašyti pateikti šiuos dokumentus.

Komisija gali pateikti pastabas per du mėnesius nuo pirmoje pastraipoje nurodytų dokumentų gavimo dienos.

Nedarant poveikio 46 straipsniui, dėl tų dokumentų nagrinėjimo nenutrūksta paraiškų atlikti tarpinius mokėjimus nagrinėjimas.

5. Kai turimi audito ir kontrolės rezultatai rodo, kad paskirtoji institucija nebetenkina 2 dalyje nurodytų kriterijų, valstybė narė, atsižvelgdama į problemos sunkumą, atitinkamu lygiu nustato bandomąjį laikotarpį, per kurį imamasi reikiamų taisomųjų veiksmų.

Kai paskirtai institucijai nepavyksta per valstybės narės nustatytą bandomąjį laikotarpį įgyvendinti reikiamų taisomųjų veiksmų, valstybė narė atitinkamu lygiu nutraukia jos paskyrimą.

Valstybė narė nedelsdama informuoja Komisiją, kai paskirtajai įstaigai nustatomas bandomasis laikotarpis, ir suteikia informaciją apie atitinkamo bandomojo laikotarpio trukmę, kada įgyvendinus taisomuosius veiksmus baigėsi bandomasis laikotarpis, taip pat tais atvejais, kai institucijos paskyrimas buvo užbaigtas. Dėl pranešimo apie tai, kad valstybė narė paskirtajai institucijai nustatė bandomąjį laikotarpį, nedarant poveikio 46 straipsnio taikymui, nenutrūksta paraiškų atlikti tarpinius mokėjimus nagrinėjimas.

▼B

6. Kai vadovujančiosios institucijos arba tvirtinančiosios institucijos paskyrimas baigia pasibaigė, valstybės narės pagal 2 dalyje numatytą procedūrą paskiria naują instituciją, kuri perima vadovujančiosios arba tvirtinančiosios institucijos funkcijas, ir apie tai informuoja Komisiją.

7. Komisija, siekdama užtikrinti vienodas šio straipsnio įgyvendinimo sąlygas, priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomas nepriklausomos audito įstaigos ataskaitos bei nuomonės ir vadovujančiosios institucijos bei, atitinkamais atvejais, tvirtinančiosios institucijos atliekamų funkcijų ir taikomų procedūrų aprašymo modelis. Tokie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 63 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

*36 straipsnis***Komisijos įgaliojimai ir pareigos**

1. Komisija, remdamasi turima informacija, įskaitant informaciją apie už valdymą ir kontrolę atsakingų institucijų skyrimą, dokumentus, kuriuos, remiantis Finansinio reglamento 59 straipsnio 5 dalimi, kiekvienais metais teikia tos paskirtos institucijos, kontrolės ataskaitas, metines įgyvendinimo ataskaitas ir nacionalinių bei Sąjungos institucijų atliktą auditą, įsitikina, ar valstybės narės yra nustačiusios šį reglamentą atitinkančias valdymo ir kontrolės sistemas ir ar tos sistemos įgyvendinant veiksmų programas yra veiksmingos.

2. Komisijos pareigūnai arba įgaliotieji Komisijos atstovai gali atlikti auditą arba patikrinimus vietoje, kompetentingai nacionalinei institucijai apie tai pranešę bent prieš dvylika darbo dienų, išskyrus skubius atvejus. Komisija laikosi proporcingumo principo, atsižvelgdama į poreikį vengti nepagrįsto valstybių narių vykdomo audito ar patikrinimų dubliavimosi, rizikos Sąjungos biudžetui lygį ir poreikį kuo labiau sumažinti paramos gavėjams tenkančią administracinę naštą, laikantis šio reglamento nuostatų. Per tokį auditą arba patikrinimus gali būti visų pirma tikrinama, ar programos arba jos dalies veiksmų valdymo ir kontrolės sistemos yra veiksmingos, ir vertinama, ar veiksmų arba programų finansų valdymas yra patikimas. Valstybės narės pareigūnai arba įgaliotieji atstovai gali dalyvauti atliekant tokį auditą arba patikrinimus.

Komisijos pareigūnai ar įgaliotieji Komisijos atstovai, tinkamai įgalioti atlikti auditą ar patikrinimus vietoje, turi teisę susipažinti su visais būtiniais duomenimis, dokumentais ir metaduomenimis, susijusiais Fondo finansuojamais veiksmais arba valdymo ir kontrolės sistemomis, nepaisant to, kokioje terpėje jie yra saugomi. Valstybė narė, gavusi prašymą, Komisijai pateikia tokių duomenų, dokumentų ir metaduomenų kopijas.

▼B

Šioje dalyje nurodyta teisė neturi įtakos nacionalinių nuostatų, pagal kurias tam tikrus veiksmus atlieka tik specialiai pagal nacionalinius teisės aktus paskirti atstovai, taikymui. Komisijos pareigūnai ir įgaliotieji atstovai, *inter alia*, nedalyvauja gyvenamojoje vietoje atliekamuose patikrinimuose ar oficialiose asmenų apklausose pagal nacionalinius teisės aktus. Tačiau tokie pareigūnai ir įgaliotieji atstovai turi teisę naudotis tokiu būdu gauta informacija, nedarant poveikio nacionalinių teismų kompetencijai ir visapusiškai gerbiant atitinkamų teisės subjektų pagrindines teises.

3. Komisija gali reikalauti, kad valstybės narės imtųsi veiksmų užtikrindamos, kad jų valdymo ir kontrolės sistemos veiktų efektyviai arba patikrindamos, ar išlaidos atitinka šį reglamentą.

*37 straipsnis***Bendradarbiavimas su audito institucijomis**

1. Komisija bendradarbiauja su audito institucijomis, derindama jų audito planus ir metodus, ir su tomis institucijomis nedelsdama pasikeičia atlikto valdymo ir kontrolės sistemų audito rezultatais.

2. Siekdama sudaryti palankesnes sąlygas šiam bendradarbiavimui tais atvejais, kai valstybė narė skiria daugiau negu vieną audito instituciją, valstybė narė gali skirti koordinavimo įstaigą.

3. Komisija, audito institucijos ir bet kuri koordinavimo įstaiga reguliariai, paprastai bent kartą per metus, šaukia susitikimus, jeigu nesusitarta kitaip, per kuriuos nagrinėja metinę kontrolės ataskaitą, audito nuomonę ir audito strategiją, keičiasi nuomonėmis su valdymo ir kontrolės gerinimu susijusiais klausimais.

VI ANTRAŠTINĖ DALIS

**FINANSŲ VALDYMAS, SAŠKAITŲ TIKRINIMAS IR PRIPAŽINIMAS,
FINANSINĖS PATAISOS IR ĮSIPAREIGOJIMŲ PANAIKINIMAS***1 SKYRIUS****Finansų valdymas****38 straipsnis***Biudžetiniai įsipareigojimai**

Sąjungos biudžetiniai įsipareigojimai dėl kiekvienos veiksmų programos 2014 m. sausio 1 d.–2020 m. gruodžio 31 d. laikotarpiu vykdomi išmokant metines išmokas. Komisijos sprendimas, kuriuo patvirtinama veiksmų programa, yra finansavimo sprendimas pagal Finansinio reglamento 84 straipsnį, ir pranešus apie jį susijusiai valstybei narei jis tampa teisiniu įsipareigojimu pagal tą reglamentą.

▼B

Kiekvienos veiksmų programos atveju, Komisijai patvirtinus programą prisiimamas pirmosios išmokos biudžetinis įsipareigojimas dėl tos programos.

Komisija prisiima biudžetinius įsipareigojimus dėl paskesnių išmokų iki kiekvienų metų gegužės 1 d., remdamasi antroje pastraipoje nurodytu sprendimu, išskyrus tuos atvejus, kai taikomas Finansinio reglamento 16 straipsnis.

*39 straipsnis***Komisijos atliekamas mokėjimas**

1. Komisija Fondo įnašus kiekvienai veiksmų programai moka pagal biudžeto asignavimus ir atsižvelgdama į turimas lėšas. Kiekvienas mokėjimo atvejis priskiriamas seniausiam dar neįvykdytam Fondo biudžetiniam įsipareigojimui.

2. Mokėjimas gali būti išankstinis, tarpinis ir galutinio likučio.

*40 straipsnis***Komisijos atliekamas tarpinis ir galutinio likučio mokėjimas**

1. Tarpiniu mokėjimu Komisija atlygina 90 proc. sumos, nustatytos mokėjimo paraiškoje nurodytoms tinkamoms finansuoti viešosioms išlaidoms taikant veiksmų programą patvirtinančiame sprendime nurodytą bendro finansavimo normą. Likusias sumas, kurias reikia atlyginti kaip tarpinį mokėjimą ar kurias reikia susigrąžinti, Komisija nustato pagal 50 straipsnį.

2. Nepaisant 21 straipsnio, Fondo įnašas kaip tarpinis ir galutinio likučio mokėjimas, negali viršyti veiksmų programą patvirtinančiame Komisijos sprendime nustatytos didžiausios galimo Fondo įnašo.

*41 straipsnis***Mokėjimo paraiškos**

1. Komisijai teiktinoje mokėjimo paraiškoje nurodoma visa informacija, būtina Komisijai sąskaitoms pagal Finansinio reglamento 68 straipsnio 3 dalį parengti.

2. Mokėjimo paraiškoje visos veiksmų programos ir 27 straipsnio 4 dalyje nurodytos techninės pagalbos atžvilgiu turi būti nurodyta:

a) visa įgyvendinant veiksmus paramos gavėjų patirtų ir sumokėtų tinkamų finansuoti viešųjų išlaidų suma, įtraukta į tvirtinančiosios institucijos apskaitos sistemą;

▼B

b) visos įgyvendinant veiksmus patirtos viešosios išlaidos, įtrauktos į tvirtinančiosios institucijos apskaitos sistemą.

3. Į mokėjimo paraišką įtrauktos tinkamos finansuoti išlaidos turi būti pagrįstos gautomis sąskaitomis faktūromis arba lygiavertę įrodomąją galią turinčiais apskaitos dokumentais, išskyrus 25 straipsnio 1 dalies b, c ir d punktuose nurodytos paramos formų atveju. Tų formų dotacijų atveju mokėjimo paraiškoje nurodytos sumos yra taikytinu pagrindu apskaičiuotos išlaidos.

4. Siekdama užtikrinti vienodas šio straipsnio taikymo sąlygas, Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato mokėjimo paraiškų modelį. Tokie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 63 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

*42 straipsnis***Išmokos paramos gavėjams**

1. Vadovaujančioji institucija užtikrina, kad, kai dotacijos skiriamos organizacijoms partnerėms, paramos gavėjai gautų lėšų, kurių pakaktų tinkamam veiksmų įgyvendinimui užtikrinti.

2. Jei turima išankstiniais ir tarpiniams mokėjimams skirtų lėšų, vadovaujančioji institucija užtikrina, kad paramos gavėjas gautų visą tinkamų finansuoti viešųjų išlaidų sumą, kuri turi būti sumokėta visa ir ne vėliau kaip per 90 dienų nuo tos dienos, kurią paramos gavėjas pateikia mokėjimo prašymą. Neatimamos ir neišskaičiuojamos jokios sumos ir neimamas joks papildomas specialus mokestis ar kitas lygiavertis mokestis, kuris sumažintų paramos gavėjams mokėtinas sumas.

▼M1

3. 2 dalyje nurodytą mokėjimo terminą vadovaujančioji institucija gali sustabdyti bet kuriuo iš šių tinkamai pagrįstų atvejų:

a) mokėjimo prašyme nurodyta suma yra nepagrįsta arba nebuvo pateikti tinkami patvirtinamieji dokumentai, įskaitant dokumentus, būtinus siekiant atlikti valdymo veiksmų patikrinimą pagal 32 straipsnio 4 dalies a punktą;

b) pradėtas galimo pažeidimo, turinčio poveikio atitinkamoms išlaidoms, tyrimas.

Atitinkamas paramos gavėjas raštu informuojamas apie šį sustabdymą ir jo priežastis. Likęs mokėjimui atlikti skirtas laikotarpis vėl pradėdamas skaičiuoti nuo tos dienos, kurią gaunama prašoma informacija ar dokumentai arba buvo atliktas tyrimas.

▼B*43 straipsnis***Euro naudojimas**

1. Valstybių narių pateiktose veiksmų programose, išlaidų suvestinėse, mokėjimo paraiškose, sąskaitose ir metinėje bei galutinėje įgyvendinimo ataskaitose sumos nurodomos eurai.

▼B

2. Valstybės narės, kurios mokėjimo paraiškos pateikimo metu nėra įsivedusios euro kaip savo valiutos, nacionaline valiuta patirtas išlaidų sumas konvertuoja į eurus. Tos sumos konvertuojamos į eurus taikant Komisijos mėnesinį valiutos kursą, galiojantį tą mėnesį, kai išlaidos buvo įtrauktos į atitinkamos veiksmų programos tvirtinančiosios institucijos sąskaitas. Valiutos kursą Komisija skelbia kiekvieną mėnesį elektroniniu būdu.

3. Kai euras tampa valstybės narės valiuta, 2 dalyje nustatyta konvertavimo tvarka toliau taikoma visoms išlaidoms, į tvirtinančiosios institucijos sąskaitas įtrauktoms iki fiksuoto nacionalinės valiutos ir euro perskaičiavimo kurso įsigaliojimo datos.

*44 straipsnis***Išankstinio finansavimo mokėjimas ir patvirtinimas**

1. Komisijai priėmus sprendimą, kuriuo patvirtinama veiksmų programa, Komisija veiksmų programai įgyvendinti sumoka pradinę išankstinio finansavimo sumą, sudarančią 11 proc. viso Fondo įnašo.

2. Išankstinis finansavimas naudojamas mokant išmokas paramos gavėjams tuo metu, kai jie įgyvendina veiksmų programą. Jis nedelsiant suteikiamas atsakingai institucijai, kad ši galėtų jį naudoti tam tikslui.

3. Visa sumokėta išankstinio finansavimo suma grąžinama Komisijai, jei per 24 mėnesius nuo tos dienos, kai Komisija sumoka pirmąją išankstinio finansavimo sumą, nepateikiama atitinkamos veiksmų programos mokėjimo paraiška. Toks sugrąžinimas neturi įtakos veiksmų programai skirtam Sąjungos įnašui.

4. Sumokėta išankstinio finansavimo suma Komisijos sąskaitose visiškai patvirtinama ne vėliau kaip užbaigus veiksmų programą.

*45 straipsnis***Tarpinio mokėjimo paraiškų pateikimo ir apmokėjimo terminas**

1. Tvirtinančioji institucija pagal 41 straipsnio 2 dalį reguliariai teikia tarpinio mokėjimo paraiškas, į kurias įrašomos sumos, per ataskaitinius metus įtrauktos į jos apskaitos sistemą. Tačiau tvirtinančioji institucija, jei mano, kad tai reikalinga, tokias sumas gali įtraukti į mokėjimo paraiškas, pateikiamas paskesniais ataskaitiniais metais.

2. Tvirtinančioji institucija galutinę tarpinio mokėjimo paraišką pateikia iki liepos 31 d., pasibaigus ankstesniems ataskaitiniams metams ir bet kuriuo atveju – iki pirmos kitų ataskaitinių metų tarpinio mokėjimo paraiškos pateikimo.

3. Pirmos tarpinio mokėjimo paraiškos negalima teikti tol, kol Komisija nėra gavusi pranešimo apie vadovaujančiosios ir tvirtinančiosios institucijų paskyrimą pagal 35 straipsnį.

▼B

4. Tarpiniai mokėjimai pagal veiksmų programą neatliekami, jeigu Komisijai pagal 13 straipsnį nepateikiama metinė įgyvendinimo ataskaita.

5. Atsižvelgdama į turimas lėšas Komisija tarpinį mokėjimą įvykdo ne vėliau kaip per 60 dienų nuo mokėjimo paraiškos užregistravimo Komisijoje dienos.

*46 straipsnis***Mokėjimo termino pertraukimas**

1. Tarpinio mokėjimo prašymo įvykdymo terminą Finansiniame reglamente nurodytas įgaliotasis leidimus suteikiantis pareigūnas gali pertraukti ne ilgesniam kaip šešių mėnesių laikotarpiui, jei:

- a) iš nacionalinės arba Sąjungos audito institucijos pateiktos informacijos akivaizdžiai matyti, kad esama didelių valdymo ir kontrolės sistemų veikimo trūkumų;
- b) įgaliotasis leidimus suteikiantis pareigūnas turi atlikti papildomus patikrinimus, nes gavo informacijos, kad mokėjimo prašyme nurodytos išlaidos yra susijusios su pažeidimu, turinčiu sunkių finansinių pasekmių;
- c) nepateikiamas kuris nors iš Finansinio reglamento 59 straipsnio 5 dalyje nurodytų dokumentų.

Valstybė narė gali sutikti pertraukimo laikotarpį pratęsti dar trims mėnesiams.

2. Įgaliotasis leidimus suteikiantis pareigūnas pertraukimą taiko tik tai mokėjimo prašyme nurodytų išlaidų daliai, kurią paveikė 1 dalies pirmoje pastraipoje nurodyti veiksniai, išskyrus atvejus, kai susijusios išlaidų dalies nustatyti neįmanoma. Įgaliotasis leidimus suteikiantis pareigūnas nedelsdamas raštu informuoja valstybę narę ir vadovaujančiąją instituciją apie pertraukimo priežastį ir prašo ištaisyti padėtį. Įgaliotasis leidimus suteikiantis pareigūnas nedelsdamas panaikina pertraukimą, kai įvykdomos reikiamos priemonės.

*47 straipsnis***Mokėjimo sustabdymas**

1. Komisija gali sustabdyti visą tarpinį mokėjimą arba dalį jo, jei įvykdomos viena ar kelios iš šių sąlygų:

- a) veiksmų programos valdymo ir kontrolės sistemoje esama didelių veiksmingo veikimo trūkumų, dėl kurių Sąjungos įnašui į veiksmų programą kilo pavojus ir kuriems pašalinti nesiimta taisomųjų priemonių;
- b) išlaidų suvestinėje pateiktos išlaidos susijusios su pažeidimu, turinčiu svarbių finansinių pasekmių, dėl kurių nesiimta taisomųjų veiksmų;

▼B

c) valstybė narė nesiėmė reikiamų veiksmų, kad ištaisytų padėtį, dėl kurios pagal 46 straipsnį pertraukti mokėjimai;

d) esama didelių stebėsenos sistemos arba duomenų apie rodiklius kokybės ir patikimumo trūkumų.

2. Komisija, priimdama įgyvendinimo aktus, gali nuspręsti sustabdyti visas tarpinio mokėjimo išmokas arba jų dalį, prieš tai suteikusi valstybei narei galimybę pateikti pastabas.

3. Komisija nutraukia visų tarpinio mokėjimo išmokų ar jų dalies sustabdymą, jei valstybė narė imasi būtinų priemonių, kad išmokas vėl būtų galima mokėti.

2 SKYRIUS

Sąskaitų rengimas, tikrinimas ir pripažinimas bei veiksmų programų užbaigimas

48 straipsnis

Informacijos teikimas

Nuo 2016 m. iki 2025 m. imtinai valstybės narės iki Finansinio reglamento 59 straipsnio 5 dalyje nustatyto termino Komisijai pateikia tame straipsnyje šiuos dokumentus:

- a) šio reglamento 49 straipsnio 1 dalyje nurodytas sąskaitas už praėjusius ataskaitinius metus;
- b) šio reglamento 32 straipsnio 4 dalies e punkte nurodytą valdymo deklaraciją ir metinę santrauką už praėjusius ataskaitinius metus;
- c) šio reglamento 34 straipsnio 5 dalies a ir b punktuose nurodytą audito nuomonę ir kontrolės ataskaitą už praėjusius ataskaitinius metus.

49 straipsnis

Sąskaitų rengimas

1. Komisijai dėl kiekvienos veiksmų programos pateikiamos Finansinio reglamento 59 straipsnio 5 dalies pirmos pastraipos a punkte nurodytos sąskaitos. Sąskaitos sudaromos ataskaitiniams metams ir į jas įtraukiama ši informacija:

- a) visa tinkamų finansuoti viešųjų išlaidų suma, įrašyta į tvirtinančiosios institucijos apskaitos sistemas ir įtraukta į mokėjimo paraiškas, pateiktas Komisijai pagal 41 straipsnį ir 45 straipsnio 2 dalį iki liepos 31 d. pasibaigus ataskaitiniams metams, visa atitinkamų tinkamų finansuoti viešųjų išlaidų, patirtų įgyvendinant veiksmus, suma ir visa atitinkamų mokėjimų, sumokėtų paramos gavėjams pagal 42 straipsnio 2 dalį, suma;

▼B

- b) per ataskaitinius metus panaikintos ir susigražintos sumos, iki ataskaitinių metų pabaigos susigražintinos sumos ir nesusigražinamos sumos;
- c) pagal a punktą nurodytų išlaidų ir už tuos pačius ataskaitinius metus mokėjimo paraiškose deklaruotų išlaidų suderinimas ir visų skirtumų paaiškinimas.

2. Jeigu valstybė narė į savo sąskaitas neįtraukia išlaidų, kurios anksčiau buvo įtrauktos į tarpinio mokėjimo paraišką už ataskaitinius metus, nes vyksta tų išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo vertinimas, visos tokios išlaidos ar jų dalis, kurios vėliau nustatytos kaip teisėtos ir tvarkingos, gali būti įtrauktos į tarpinio mokėjimo paraišką, susijusią su paskesniais ataskaitiniais metais.

3. Komisija, siekdama nustatyti vienodas šio straipsnio įgyvendinimo sąlygas, priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomas sąskaitų, nurodytų šiame straipsnyje, modelis. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 63 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

*50 straipsnis***Sąskaitų nagrinėjimas ir pripažinimas**

1. Komisija iki kitų metų pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui gegužės 31 d. pagal Finansinio reglamento 59 straipsnio 6 dalį patikrina valstybės narės pagal šio reglamento 48 straipsnį pateiktus dokumentus.

Komisijos prašymu valstybė narė pateikia visą reikiamą papildomą informaciją, kad Komisija iki šios dalies pirmoje pastraipoje nustatyto termino galėtų nustatyti, ar sąskaitos yra išsamios, tikslios ir teisingos.

2. Komisija sąskaitas pripažįsta, jeigu gali padaryti išvadą, kad jos yra išsamios, tikslios ir teisingos. Komisija tokią išvadą padaro, jeigu audito institucija yra pateikusi besąlyginę audito nuomonę dėl sąskaitų išsamumo, tikslumo ir teisingumo, išskyrus atvejus, kai Komisija turi konkrečių įrodymų, kad audito nuomonė dėl sąskaitų yra nepatikima.

3. Komisija iki 1 dalyje nustatyto termino informuoja valstybę narę, ar ji gali pripažinti sąskaitas.

4. Jeigu dėl nuo valstybės narės priklausančių priežasčių Komisija negali pripažinti sąskaitų iki 1 dalyje nustatyto termino, ji praneša valstybėms narėms apie tai, nurodydama priežastis, kaip numatyta 2 dalyje, ir apie veiksmus, kurių reikalaujama imtis, bei jų įvykdymo terminą. Pasibaigus tam terminui Komisija praneša valstybei narei, ar ji gali pripažinti sąskaitas.

▼B

5. Sąskaitų pripažinimo tikslais Komisija neatsižvelgia į su į sąskaitas įtrauktomis išlaidomis susijusių pagrindinių sandorių teisėtumo ir tvaringumo klausimus. Nedarant poveikio 46 ir 47 straipsniams, vykstant sąskaitų tikrinimo ir pripažinimo procedūrai tarpinio mokėjimo paraiškų nagrinėjimas nepertraukiamas ir dėl to nesustabdomi mokėjimai.

6. Remdamasi pripažintomis sąskaitomis, Komisija apskaičiuoja į Fondą už ataskaitinius metus mokėtiną sumą ir su tuo susijusį valstybės narės mokėjimų koregavimą. Komisija atsižvelgia į:

- i) 49 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytas į sąskaitas įtrauktas sumas, kurioms turi būti taikoma bendro finansavimo norma, nurodyta 20 straipsnyje;
- ii) visą per tuos ataskaitinius metus Komisijos sumokėtą sumą, kurią sudaro Komisijos pagal 21 straipsnį ir 40 straipsnio 1 dalį sumokėta tarpinė suma.

7. Apskaičiavusi pagal šio straipsnio 6 dalį, Komisija sumoka visas papildomas mokėtinas sumas per 30 dienų nuo sąskaitų pripažinimo. Iš valstybės narės susigrąžintinos sumos atveju reikalingas Komisijos išduotas vykdomasis raštas sumoms išieškoti, kuris vykdomas, jei įmanoma, tą sumą išskaitant iš valstybei narei mokėtinų sumų atliekant paskesnius mokėjimus tai pačiai veiksmų programai. Toks susigrąžinimas nėra finansinė pataisa ir dėl jo nėra mažinama Fondo parama veiksmų programai. Pagal Finansinio reglamento 177 straipsnio 3 dalį susigrąžinama suma sudaro asignuotąsias pajamas.

8. Jeigu pritaikiusi 4 dalyje nustatytą procedūrą, Komisija negali pripažinti sąskaitų, remdamasi turima informacija ir laikydamasi 6 dalies ji nustato už ataskaitinius metus Fondo mokėtiną sumą ir apie tai informuoja valstybę narę. Jeigu valstybė narė per du mėnesius nuo Komisijos informacijos perdavimo praneša Komisijai apie savo sutikimą, taikoma 7 dalis. Jei tokio sutikimo nėra, Komisija įgyvendinimo aktais priima sprendimą, kuriame nustatoma ataskaitiniais metais Fondo mokėtina suma. Toks sprendimas nėra finansinė pataisa ir dėl jo nėra mažinama Fondo parama veiksmų programai. Komisija, remdamasi sprendimu, pagal 7 dalį valstybei narei taiko mokėjimų koregavimą.

9. Komisijos atliktu sąskaitų pripažinimu arba pagal 8 dalį Komisijos priimtu sprendimu nedaromas poveikis pataisų taikymui pagal 55 ir 56 straipsnius.

10. Valstybės narės gali pakeisti po sąskaitų pateikimo nustatytas netvarkingas sumas, darydamos atitinkamus koregavimus tų ataskaitinių metų sąskaitose, kuriose nustatytos tos netvarkingos sumos, nedarant poveikio 55 ir 56 straipsniams.

▼B*51 straipsnis***Dokumentų pateikimas**

1. Vadovaujančioji institucija užtikrina, kad, Komisijai ir Audito Rūmams paprašius, būtų pateikti visi iš Fondo padengiamas išlaidas patvirtinantys dokumentai dėl veiksmų, kurių visos tinkamos finansuoti išlaidos neviršija 1 000 000 EUR, už trejų metų laikotarpį nuo gruodžio 31 d. po sąskaitų, į kurias įtrauktos veiksmų išlaidos, pateikimo.

Visų kitų nei pirmoje pastraipoje nurodyti veiksmų atveju visi patvirtinantys dokumentai pateikiami už dvejų metų laikotarpį nuo gruodžio 31 d. po sąskaitų, į kurias įtraukiamos užbaigtų veiksmų galutinės išlaidos, pateikimo.

Vadovaujančioji institucija gali nuspręsti veiksmams, kurių bendros tinkamos finansuoti išlaidos nesiekia 1 000 000 EUR, taikyti antroje pastraipoje nurodytą taisyklę.

Pirmoje pastraipoje nurodytas laikotarpis pertraukiamas dėl teisinių procedūrų arba tinkamai pagrįstu Komisijos prašymu.

2. Vadovaujančioji institucija praneša paramos gavėjams 1 dalyje nurodyto laikotarpio pradžios datą.

▼M1

3. Dokumentai kaip originalai arba patvirtintos tikslios jų originalų kopijos saugomi bendrai priimtinos duomenų laikmenose, įskaitant elektronines dokumentų originalų kopijas arba tik elektronine forma saugomus dokumentus. Jei dokumentai saugomi bendrai priimtinos duomenų laikmenose vadovaujantis 5 dalyje nustatyta tvarka, originalų nereikalaujama.

▼B

4. Dokumentai saugomi tokia forma, kad būtų galima identifikuoti duomenų objektus, bet ne ilgiau nei reikalinga tais tikslais, kuriais tie duomenys buvo surinkti arba dėl kurių jie toliau saugomi.

5. Dokumentų, saugomų bendrai priimtinos duomenų laikmenose, atitikties dokumentų originalams patvirtinimo tvarką nustato nacionalinės valdžios institucijos, ta tvarka užtikrinama, kad saugomos versijos atitiktų nacionalinės teisės aktų reikalavimus ir jas būtų galima naudoti audito tikslais.

6. Jeigu dokumentai saugomi tik elektronine forma, naudojamos kompiuterinės sistemos turi atitikti pripažintus saugumo standartus, kuriais užtikrinama, kad saugomi dokumentai atitiktų nacionalinės teisės aktų reikalavimus ir juos būtų galima naudoti audito tikslais.

▼B*52 straipsnis***Užbaigimo dokumentų pateikimas ir galutinio likučio sumokėjimas**

1. Be 48 straipsnyje nurodytų dokumentų už galutinius ataskaitinius metus nuo 2023 m. liepos 1 d. iki 2024 m. birželio 30 d. valstybės narės pateikia galutinę veiksmų programos įgyvendinimo ataskaitą.

2. Galutinis likutis sumokamas ne vėliau kaip iki vėlesniojo iš šių terminų: per tris mėnesius nuo paskutinių ataskaitinių metų sąskaitų pripažinimo arba per vieną mėnesį nuo galutinės įgyvendinimo ataskaitos priėmimo dienos.

*3 SKYRIUS****Finansinės pataisos ir lėšų susigrąžinimas****53 straipsnis***Valstybių narių atliekamos finansinės pataisos**

1. Atsakomybė už pažeidimų tyrimą, reikiamas finansines pataisas ir lėšų susigrąžinimą visų pirma tenka valstybėms narėms. Nustačiusi sistemingą pažeidimą, valstybė narė tiria visus veiksmus, kuriems pažeidimas galėjo padaryti įtakos.

2. Valstybė narė atlieka reikiamas finansines pataisas, susijusias su veiksmuose arba veiksmų programose nustatytais pavieniais ar sistemingais pažeidimais. Atliekant finansinę pataisą panaikinamas visas veiksmui arba veiksmų programai skirtas viešasis įnašas arba jo dalis. Valstybė narė atsižvelgia į pažeidimų pobūdį, svarbą ir Fondo finansinius nuostolius ir nustato proporcingą pataisą. Vadovaujančioji institucija finansinę pataisą įtraukia į tų ataskaitinių metų, kuriais priimtas sprendimas dėl panaikinimo, sąskaitas.

3. Pagal 2 dalį panaikintą Fondo įnašą valstybė narė gali dar kartą panaudoti atitinkamai veiksmų programai, laikydamosi 4 dalies nuostatų.

4. Pagal 2 dalį panaikintas įnašas negali būti dar kartą panaudotas jokiame veiksmui, kuriam taikyta finansinė pataisa, arba, jei finansinė pataisa taikyta dėl sistemingo pažeidimo, – jokiame veiksmui, kuriam tas sistemingas pažeidimas turėjo poveikio.

5. Padaryta finansinė pataisa nedaro poveikio valstybės narės pareigai vykdyti susigrąžinimą pagal šį straipsnį.

54 straipsnis

Komisijos atliekamos finansinės pataisos

1. Komisija, priimdama įgyvendinimo aktą, atlieka finansines pataisas, panaikindama visą Sąjungos įnašą veiksmų programai arba jo dalį ir susigražindama lėšas iš valstybės narės, kad iš Sąjungos lėšų nebūtų finansuojamos išlaidos, kuriomis pažeidžiama taikytina teisė;

2. Pažeidus taikytiną teisę finansinės pataisos taikomos tik Komisijai deklaruotų išlaidų atžvilgiu ir jeigu įvykdoma viena iš šių sąlygų:

- a) pažeidimas paveikė už Fondo paramą atsakingos institucijos vykdomą veiksmo atranką arba tais atvejais, kai dėl pažeidimo pobūdžio neįmanoma nustatyti to poveikio, bet yra pagrįsta rizika, kad pažeidimas tokį poveikį turėjo;
- b) pažeidimas paveikė išlaidų sumą, pateiktą atlyginti iš Sąjungos biudžeto arba tais atvejais, kai dėl pažeidimo pobūdžio neįmanoma kiekybiškai įvertinti jo finansinio poveikio, yra pagrįsta rizika, kad pažeidimas tokį poveikį turėjo.

3. Nustatydama finansinę pataisą pagal 1 dalį, Komisija laikosi proporcingumo principo, atsižvelgdama į taikytinos teisės pažeidimo pobūdį ir sunkumą bei jo finansines pasekmes Sąjungos biudžetui. Komisija informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą apie sprendimus, priimtus siekiant taikyti finansines pataisas.

55 straipsnis

Komisijos atliekamų finansinių pataisų kriterijai

1. Komisija, priimdama įgyvendinimo aktus, atlieka finansines pataisas, panaikindama visą Sąjungos įnašą veiksmų programai arba jo dalį, kaip nustatyta 54 straipsnyje, jei, atlikusi būtiną tyrimą, nustato, kad:

- a) esama didelių veiksmų programos valdymo ir kontrolės sistemos veiksmingo veikimo trūkumų, keliančių pavojų Sąjungos įnašui, kuris programai jau išmokėtas;
- b) prieš pradėdama taikyti šioje dalyje nustatytą pataisos procedūrą valstybė narė neįvykdė savo įsipareigojimų pagal 53 straipsnį;
- c) mokėjimo paraiškoje nurodytos išlaidos yra neteisėtos, ir prieš pradėdama šioje dalyje numatytą pataisos procedūrą valstybė narė tu trūkumų neištaisė.

Atlikdama finansines pataisas Komisija remiasi konkrečiais nustatytais pažeidimų atvejais ir atsižvelgia į tai, ar pažeidimas yra sistemingas. Kai iš Fondo prašomų padengti neteisėtų išlaidų sumos tiksliai kiekybiškai įvertinti neįmanoma, Komisija finansinę pataisą atlieka remdamasi fiksuoto dydžio suma arba finansinę pataisą ekstrapoliuoja.

▼B

2. Nustatydamą 1 dalyje nurodytos pataisos sumą Komisija laikosi proporcingumo principo, atsižvelgdama į pažeidimo pobūdį ir sunkumą bei į nustatytą atitinkamos veiksmų programos valdymo ir kontrolės sistemos trūkumų mastą ir finansinį poveikį.

3. Jeigu Komisija savo poziciją grindžia ne savo tarnybų auditorių ataskaitomis, savo išvadas dėl finansinių pasekmių ji parengia išnagrinėjusi priemones, kurių atitinkama valstybė narė ėmėsi pagal 53 straipsnio 2 dalį, pagal 30 straipsnio 2 dalį pateiktus pranešimus ir visus valstybės narės atsakymus.

4. Komisijai pagal 62 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos išsamios taisyklės, susijusios su kriterijais, taikomais siekiant nustatyti didelius valdymo ir kontrolės sistemų veiksmingo veikimo trūkumus, įskaitant pagrindines tokių trūkumų rūšis, kriterijais, taikomais apskaičiuojant taikytinos finansinės pataisos dydį, ir nustatyto arba ekstrapoliuoto dydžio finansinių pataisų taikymo kriterijais.

*56 straipsnis***Komisijos atliekamų finansinių pataisų procedūra**

1. Prieš priimdama sprendimą dėl finansinės pataisos, Komisija pradeda procedūrą informuodama valstybę narę apie preliminarias savo tyrimo išvadas ir prašydama jos per du mėnesius pateikti savo pastabas.

2. Jeigu Komisija siūlo finansinę pataisą apskaičiuoti ekstrapoliuojant arba taikant fiksuoto dydžio sumą, valstybei narei suteikiama galimybė įrodyti, nagrinėjant atitinkamus dokumentus, kad faktinis pažeidimo mastas buvo mažesnis nei nustatė Komisija. Suderinusi su Komisija, valstybė narė gali apriboti to tyrimo mastą ir nagrinėti tik atitinkamų dokumentų dalį arba atrinktus dokumentus. Šiam tyrimui skirtas laikas negali viršyti dar vieno dviejų mėnesių laikotarpio, praėjus 1 dalyje nurodytiems dviem mėnesiams, išskyrus deramai pagrįstus atvejus.

3. Komisija atsižvelgia į visus valstybės narės per 1 ir 2 dalyse nurodytą terminą pateiktus įrodymus.

4. Jeigu valstybė narė nesutinka su preliminariomis Komisijos išvadomis, ji yra kviečiama į Komisijos posėdį, siekiant užtikrinti, kad Komisija išvadoms dėl finansinės pataisos taikymo pagrįsti turėtų visą reikiamą informaciją ir pastabas.

5. Pasiekus susitarimą ir nedarant poveikio šio straipsnio 7 daliai, valstybė narė gali dar kartą pasinaudoti Fondu pagal 53 straipsnio 3 dalį.

▼B

6. Norėdama taikyti finansines pataisas Komisija per šešis mėnesius nuo posėdžio dienos arba nuo papildomos informacijos gavimo dienos, jei valstybė narė sutinka po posėdžio pateikti tokią papildomą informaciją, įgyvendinimo aktu priima sprendimą. Komisija atsižvelgia į visą per procedūrą pateiktą informaciją ir pastabas. Jei posėdis neįvyksta, šešių mėnesių laikotarpis pradėdamas skaičiuoti praėjus dviem mėnesiams nuo Komisijos kvietimo atvykti į posėdį išsiuntimo dienos.

7. Jeigu Komisija, vykdydama savo pareigas pagal 36 straipsnį, arba Europos Audito Rūmai nustato pažeidimų, kurie rodo didelius valdymo ir kontrolės sistemų veiksmingo veikimo trūkumus, atliekamos finansinės pataisos, dėl kurių sumažėja Fondo parama veiksmy.

Pirma pastraipa netaikoma, jei esama didelių valdymo ir kontrolės sistemų veiksmingo veikimo trūkumų, kurie prieš juos nustatant Komisijai arba Europos Audito Rūmams:

- a) buvo nurodyti valdymo pareiškime, metinėje kontrolės ataskaitoje ar audito nuomonėje, pateiktose Komisijai pagal Finansinio reglamento 59 straipsnio 5 dalį, arba kitose Komisijai pateiktose audito institucijos audito ataskaitose ir buvo imtasi tinkamų priemonių arba
- b) jiems panaikinti valstybė narė taikė atitinkamas taisomąsias priemones.

Didelių valdymo ir kontrolės sistemos veiksmingo veikimo trūkumų vertinimas grindžiamas taikytina teise, jei buvo pateikti atitinkami valdymo pareiškimai, metinės kontrolės ataskaitos ir audito nuomonės.

Priimdama sprendimą dėl finansinės pataisos, Komisija:

- a) vadovaujasi proporcingumo principu, atsižvelgdama į didelio valdymo ir kontrolės sistemos veiksmingo veikimo trūkumo pobūdį bei sunkumą ir į jo finansines pasekmes Sąjungos biudžetui;
- b) nustatyto arba ekstrapoliuoto dydžio pataisos taikymo tikslais neįtraukia anksčiau valstybės narės nustatytų neteisėtų išlaidų, dėl kurių buvo pakoreguotos sąskaitos pagal 50 straipsnio 10 dalį, taip pat išlaidų, dėl kurių vyksta teisėtumo ir tvarkingumo vertinimas pagal 49 straipsnio 2 dalį;
- c) nustatydamas likutinę riziką Sąjungos biudžetui, atsižvelgia į išlaidoms valstybės narės taikytas nustatyto arba ekstrapoliuoto dydžio pataisas, kurias valstybė narė taikė kitų jos nustatytų didelių trūkumų atveju.

*57 straipsnis***Gražinimas**

1. Visos Sąjungos biudžetui gražintinos sumos gražinamos iki pagal Finansinio reglamento 73 straipsnį parengtame vykdomajame rašte sumoms išieškoti nurodyto termino. Mokėjimo terminas yra paskutinė antro mėnesio po vykdomojo rašto priėmimo diena.

2. Uždelsus gražinti sumą nustatomi delspinigiai, kurie pradedami skaičiuoti nuo mokėjimo termino iki faktinio sumokėjimo dienos. Tokių delspinigių dydis apskaičiuojamas prie Europos Centrinio Banko savo pagrindiniams perfinansavimo veiksams to mėnesio, kurį sueina mokėjimo terminas, pirmą darbo dieną taikomos normos pridėjus 1,5 procentinio punkto.

*58 straipsnis***Proporcinga veiksmų programų kontrolė**

1. Veiksmų, kurių visos tinkamos finansuoti išlaidos neviršija 150 000 EUR, auditas atliekamas ne daugiau kaip kartą, auditą atlieka audito institucija arba Komisija iki ataskaitų už tuos finansinės apskaitos metus, kuriais atitinkamas veiksmas buvo užbaigtas, pateikimo. Kitų veiksmų auditą atlieka arba audito institucija, arba Komisija ne dažniau kaip kartą per ataskaitinius metus iki ataskaitų už tuos ataskaitinius metus, kuriais atitinkamas veiksmas buvo užbaigtas, pateikimo. Komisija ar audito institucija tam tikrais metais veiksmų audito neatlieka, jeigu tais metais auditą jau atliko Europos Audito Rūmai ir jeigu Europos Audito Rūmų atlikto tokių veiksmų audito rezultatus audito institucija arba Komisija gali panaudoti atitinkamoms savo funkcijoms atlikti.

2. Pagal VP I finansuojamo veiksmo auditas gali apimti visus jo įgyvendinimo etapus ir visus platinimo grandinės lygmenis, išskyrus tik galutinių gavėjų kontrolę, nebent atliekant rizikos vertinimą nustatyta konkreti pažeidimo arba sukčiavimo rizika.

3. Jeigu naujausioje audito nuomonėje apie veiksmų programą nurodoma, kad reikšmingų trūkumų nėra, Komisija paskesniame susitikime, nurodytame 37 straipsnio 2 dalyje, gali susitarti su audito institucija, kad būtino audito veiksmų lygis gali būti sumažintas taip, kad proporcingai atitiktų nustatytą riziką. Tokiais atvejais Komisija pati neatlieka audito vietoje, nebent yra faktų, liudijančių, kad esama valdymo ir kontrolės sistemos trūkumų, kurie paveikia Komisijai ataskaitiniais metais, kurių sąskaitas Komisija pripažino, deklaruotas išlaidas.

4. Padariusi išvadą, kad audito institucijos nuomonė dėl veiksmų programų yra patikima, Komisija gali susitarti su audito institucija apriboti pačios Komisijos auditus vietoje ir audituoti tik audito institucijos

▼B

veiklą, nebent yra faktų, liudijančių, kad audito institucijos veikloje, susijusioje su ataskaitiniais metais, kurių sąskaitas patvirtino Komisija, esama trūkumų.

5. Nepaisant 1 dalies, per 51 straipsnio 1 dalyje nurodytą laikotarpį audito institucija ir Komisija gali atlikti veiksmų auditus, jeigu atliekant rizikos vertinimą arba Europos Audito Rūmų auditą nustatyta konkreti pažeidimo arba sukčiavimo rizika ar yra įrodymų, kad esama didelių atitinkamos veiksmų programos valdymo ir kontrolės sistemos veiksmingo veikimo trūkumų. Komisija, siekdama įvertinti audito institucijos veiklą, gali peržiūrėti audito institucijos audito seką arba dalyvauti audito institucijai atliekant auditus vietoje, o kai pagal tarptautiniu mastu pripažįstamus audito standartus tai būtina siekiant įsitikinti, ar audito institucija dirba veiksmingai, Komisija gali pati atlikti veiksmų auditus.

*4 SKYRIUS****Įsipareigojimų panaikinimas****59 straipsnis***Įsipareigojimų panaikinimas**

1. Komisija panaikina visas veiksmų programai numatytų įsipareigojimų dalis, kurios iki trečių finansinių metų po tų metų, kuriais priimti biudžetiniai įsipareigojimai dėl veiksmų programos, gruodžio 31 d. nebuvo panaudotos išankstiniam ir tarpiniam mokėjimui, arba dėl kurių pagal 41 straipsnį parengta mokėjimo paraiška nebuvo pateikta pagal 45 straipsnį, įskaitant bet kurią mokėjimo paraišką, kuriais visai ar jos daliai taikomas mokėjimo termino pertraukimas arba mokėjimai sustabdomi.

2. 2023 m. gruodžio 31 d. dar neįgyvendinti įsipareigojimai panaikinami, jeigu Komisijai iki 52 straipsnio 1 dalyje nurodyto termino nepateikiami kurie nors iš pagal 52 straipsnio 1 dalį reikalaujamų dokumentų.

*60 straipsnis***Įsipareigojimų panaikinimo išimtis**

1. Iš panaikinamų įsipareigojimų sumos atimamos sumos, atitinkančios tą biudžetinio įsipareigojimo dalį:

- a) kurios veiksmai sustabdyti dėl teisinio proceso arba sustabdomąjį poveikį turinčio administracinio skundo arba
- b) dėl kurios nebuvo įmanoma pateikti mokėjimo prašymo dėl nenugalimos jėgos aplinkybių, kurios labai paveikė visos veiksmų programos ar jos dalies įgyvendinimą. Nenugalimos jėgos aplinkybes pagal pirmos pastraipos b punktą nurodančios nacionalinės valdžios institucijos turi įrodyti tiesioginį nenugalimos jėgos aplinkybių poveikį visos veiksmų programos arba jos dalies įgyvendinimui.

▼B

Pirmos pastraipos a ir b punktų tikslais atimti šias sumas galima prašyti vieną kartą, jei sustabdymas arba nenugalimos jėgos aplinkybės truko ne ilgiau kaip vienerius metus, arba tiek kartų, kiek tai atitinka nenugalimos jėgos aplinkybių trukmę, arba metų, praėjusių nuo teismo ar administracinio sprendimo sustabdyti veiksmo įgyvendinimą datos iki galutinio teismo ar administracinio sprendimo datos, skaičių.

2. Valstybė narė iki sausio 31 d. pateikia Komisijai 1 dalies pirmos pastraipos a ir b punktuose nurodytą informaciją apie išimtis dėl sumų, kurias reikėjo deklaruoti iki praėjusių metų pabaigos.

*61 straipsnis***Procedūra**

1. Komisija iš anksto informuoja valstybę narę ir vadovaujančiąją instituciją, jei esama rizikos, kad įsipareigojimai bus panaikinti pagal 59 straipsnį.

2. Komisija, remdamasi sausio 31 d. gauta informacija, informuoja valstybę narę ir vadovaujančiąją instituciją apie tai, kokia įsipareigojimų suma bus panaikinta pagal tą informaciją.

3. Valstybė narė per du mėnesius pritaria panaikintinų įsipareigojimų sumai arba pateikia savo pastabas.

4. Valstybė narė iki birželio 30 d. Komisijai pateikia patikslintą finansavimo planą, kuriame atsižvelgiama į sumažintą atitinkamų finansinių metų veiksmų programos paramos sumą. Jei patikslintas planas nepateikiamas, Komisija peržiūri finansinį planą, sumažindama atitinkamų finansinių metų Fondo įnašą.

5. Komisija, priimdama įgyvendinimo aktus, iki rugsėjo 30 d. iš dalies pakeičia sprendimą, kuriuo patvirtinama veiksmų programa.

VII ANTRAŠTINĖ DALIS

ĮGALIOJIMŲ DELEGAVIMO, ĮGYVENDINIMO IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS*62 straipsnis***Įgaliojimų delegavimas**

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.

2. 13 straipsnio 6 dalyje, 30 straipsnio 2 dalies penktoje pastraipoje, 32 straipsnio 8 dalyje, 32 straipsnio 9 dalyje, 34 straipsnio 7 dalyje, 34

▼B

straipsnio 8 dalyje ir 55 straipsnio 4 dalyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus suteikiami neribotam laikotarpiui nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos.

3. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

4. Deleguotieji aktai įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

Jei pasibaigus šiam laikotarpiui nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškė prieštaravimų dėl deleguotojo akto, jis skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ir įsigalioja nurodytą datą.

Deleguotasis teisės aktas gali būti skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ir įsigalioji nepasibaigus šiam laikotarpiui, jeigu ir Europos Parlamentas, ir Taryba informavo Komisiją, kad prieštaravimų nereikš.

Jeigu Europos Parlamentas arba Taryba paprieštarauja deleguotajam aktui, deleguotasis aktas neįsigalioja. Institucija, kuri paprieštarauja deleguotajam aktui, nurodo prieštaravimų priežastis.

*63 straipsnis***Komiteto procedūra**

1. Komisijai padeda komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnis.

3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

Jei komitetas nuomonės nepateikia, Komisija įgyvendinimo akto projekto dėl šio reglamento 32 straipsnio 8 dalyje nurodytų įgyvendinimo įgaliojimų nepriima ir taikoma Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnio 4 dalies trečia pastraipa

*64 straipsnis***Įsigaliojimas**

Šis reglamentas įsigalioja jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną. Jis taikomas nuo 2014 m. sausio 1 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

I PRIEDAS

VEIKSMŲ PROGRAMŲ PAVYZDŽIAI

1. Veiksmų programos VP I pavyzdys

	Skyrius Skirsnis Poskirsnis	Aprašymas / Pastabos	Apimtis (simboliai)
1.	IDENTIFIKAVIMO INFORMACIJA	Šiame skirsnyje tik nurodoma atitinkama programa. Jame turi būti aiškiai pateikta ši informacija: valstybė narė veiksmų programos pavadinimas Bendrasis identifikavimo kodas	200
2.	PROGRAMOS APRAŠYMAS		
2.1.	2.1. Padėtis	Nurodoma (-os) ir pagrindžiama (-os) materialinio nepritekliaus rūšis (-ys), dėl kurios (-ių) reikia paramos.	4 000
		Nurodoma materialinio nepritekliaus rūšis, įtraukta į veiksmų programą.	200
2.2.	Nurodytas materialinis nepriteklius	Kiekvienai nurodytai materialinio nepritekliaus rūšiai turi būti skirtas vienas skirsnis (ir atitinkami poskirsniai).	
2.2.1.	Aprašymas	Aprašomos skirtinos maisto ar pagrindinės materialinės pagalbos paskirstymo pagrindinės ypatybės, taip pat aprašomos atitinkamos papildomos priemonės.	4 000
2.2.2.	Nacionalinės sistemos	Aprašomos remtinos nacionalinės sistemos.	2 000
2.3.	Kita	Visa kita svarbi informacija.	4 000
3.	ĮGYVENDINIMAS		
3.1.	Labiausiai skurstančių asmenų identifikavimas	Aprašoma priemonė, pagal kurią nustatomi labiausiai skurstantiems asmenims taikytini tinkamumo kriterijai, prireikus nurodant materialinio nepritekliaus problemą, kurią pasirinkta spręsti.	2 000
3.2.	Veiksmų atranka	Aprašomi veiksmų atrankos kriterijai ir atrankos priemonė, prireikus nurodant materialinio nepritekliaus problemą, kurią pasirinkta spręsti.	2 000
3.3.	Organizacijų partnerių atranka	Nurodomi organizacijų partnerių atrankos kriterijai, prireikus įvardijama materialinio nepritekliaus problema, kurią pasirinkta spręsti.	2 000

Skirius Skirsnis Poskirsnis	Aprašymas / Pastabos	Apimtis (simboliai)
3.4. ESF veiklos papildymas	Aprašomos priemonėmis, kuriomis užtikrinamas ESF veiklos papildymas.	4 000
3.5. Institucinė struktūra	Nurodoma vadovaujanti institucija, tvirtinančioji institucija (jei taikytina), audito institucija ir institucija, kuriai Komisija perves lėšas.	2 000
3.6. Stebėseną ir vertinimas	Aprašymas, kaip bus stebimas programos įgyvendinimas.	4 000
3.7. Techninė pagalba	Planuojamo techninės pagalbos naudojimo pagal 27 straipsnio 4 dalį aprašymas, įskaitant veiksmus, skirtus paramos gavėjų administraciniams pajėgumams, susijusiems su patikimu finansiniu veiksmų valdymu, stiprinti.	4 000
4. SUINTERESUOTŲJŲ SUBJEKTŲ DALYVAVIMAS	Aprašomos priemonės, kurių buvo imtasi siekiant įtraukti visus suinteresuotuosius subjektus ir, prireikus, kompetentingas regionines, vietas ir kitas viešąsias institucijas rengiant veiksmų programą.	2 000
5. FINANSINIS PLANAS	Šiame skirsnyje pateikiama: 5.1. lentelė, kurioje nurodoma kiekvieniems metams numatytos Fondo paramos ir bendro finansavimo pagal 20 straipsnį finansinių asignavimų suma; 5.2. lentelė, kurioje nurodoma visa viso programavimo laikotarpio finansinių asignavimų suma pagal veiksmų programą ir kiekvieną materialinio nepritekliaus problemą, kurią pasirinkta spręsti, taip pat atitinkamos papildomos priemonės.	Tekstas: 1 000 CSV arba XLS formato duomenys

Finansinių duomenų formatas (5 skirsnis)

5.1. Veiksmų programos finansavimo planas, kuriame nurodomas metinis Fondo įsipareigojimas ir atitinkama veiksmų programos nacionalinio bendro finansavimo suma (EUR).

	Iš viso	2014	2015	....	2020
Fondo įsipareigojimas (a)					
Nacionalinis bendras finansavimas (b)					
viešosios išlaidos					
(c) = (a) + (b)					
Bendro finansavimo norma					
(d) = (a) / (c)					

▼B

- 5.2. Finansavimo planas, kuriame nurodoma visa finansinių asignavimų suma pagal veiksmų programą ir kiekvieną materialinio nepritekliaus problemą, kurią pasirinkta spręsti, taip pat atitinkamos papildomos priemonės (EUR).

Materialinės pagalbos rūšis	Viešosios išlaidos
Iš viso	
Techninė pagalba	
1 materialinės pagalbos rūšis	
įskaitant papildomas priemones	
2 materialinės pagalbos rūšis	
įskaitant papildomas priemones	
n materialinės pagalbos rūšis	
įskaitant papildomas priemones	

2. Veiksmų programos VP II pavyzdys

Skirius Skirsnis Poskirsnis	Aprašymas / Pastabos	Apimtis (simboliai)
1. IDENTIFIKAVIMO INFORMACIJA	Šiame skirsnyje tik nurodoma atitinkama programa. Jame aiškiai pateikiama ši informacija: valstybė narė veiksmų programos pavadinimas Bendrasis identifikavimo kodas	200
2. PROGRAMOS APRAŠYMAS		
2.1. Strategija	Aprašoma strategija, kaip programa galima prisidėti prie socialinės sanglaudos stiprinimo ir skurdo mažinimo pagal strategiją „Europa 2020“, įskaitant pagalbos prioriteto pasirinkimo pagrindimą.	20 000
2.2. Intervencinės veiklos loginis pagrindas	Nacionalinių poreikių nustatymas	3 500
	Konkretieji veiksmų programos tikslai	7 000
	Tikėtini rezultatai ir atitinkami išdirbio ir rezultatų rodikliai, nurodant jų pradinę reikšmę ir siektiną reikšmę (kiekvienam konkrečiam tikslui)	3 500
	Nurodomi labiausiai skurstantys asmenys, kuriems skiriama pagalba	3 500
	Finansiniai rodikliai	2 000

▼ B

	Skyrius Skirsnis Poskirsnis	Aprašymas / Pastabos	Apimtis (simboliai)
2.3.	Kita	Visa kita svarbi informacija.	3 500
3.	ĮGYVENDINIMAS		
3.1.	Veiksmai	Aprašomos remtinų veiksmų rūšys ir pavyzdžiai bei jų įnašas siekiant konkrečių tikslų	7 000
3.2.	Veiksmų atranka	Pagrindiniai veiksmų atrankos principai, prireikus suskirstant pagal veiksmų rūšis	3 500
3.3.	Paramos gavėjai	Nurodomi paramos gavėjų tipai (kai tinkama), prireikus suskirstant juos pagal veiksmų rūšis	3 500
3.4.	ESF veiklos papildymas	Aprašomas mechanizmas, kaip siekiama užtikrinti ESF veiklos papildymą ir persidengiančio bei dvigubo finansavimo prevenciją	4 000
3.5.	Institucinė struktūra	Nurodoma vadovaujanti institucija, tvirtinančioji institucija (jei taikytina), audito institucija ir institucija, kuriai Komisija perves lėšas	2 000
3.6.	Stebėseną ir vertinimas	Šiame poskirsnyje aprašoma, kaip bus stebimas programos įgyvendinimas. Visų pirma reikia paaiškinti, kaip programos įgyvendinimui sekti bus taikomi rodikliai. Šie rodikliai – tai finansiniai rodikliai, susiję su paskirtomis išlaidomis, programos konkretūs išdirbio rodikliai, susiję su finansuojamais veiksmais, ir programos konkretūs rezultatų rodikliai, susiję su kiekvienu konkrečiu tikslu.	4 000
3.7.	Techninė pagalba	Aprašomas planuojamas techninės pagalbos naudojimas pagal 27 straipsnio 4 dalį, įskaitant veiksmus, skirtus paramos gavėjų administraciniams pajėgumams, susijusiems su patikimu finansiniu veiksmų valdymu, stiprinti.	4 000
4.	SUINTERESUOTŲJŲ SUBJEKTŲ DALYVAVIMAS	Aprašomos priemonės, kurių buvo imtasi siekiant įtraukti visus suinteresuotuosius subjektus ir, prireikus, kompetentingas regionines, vietas ir kitas viešąsias institucijas rengiant veiksmų programą.	2 000

Skirius Skirsnis Poskirsnis	Aprašymas / Pastabos	Apimtis (simboliai)
5. FINANSINIS PLANAS	Šiame skirsnyje pateikiama: 5.1. lentelė, kurioje nurodoma kiekvieniems metams numatytos Fondo paramos ir bendro finansavimo pagal 20 straipsnį finansinių asignavimų suma; 5.2. lentelė, kurioje nurodoma visa viso programavimo laikotarpio finansinių asignavimų suma pagal kiekvieno remtino veiksmo rūšį.	Tekstas: 1 000 CSV arba XLS formato duomenys

Finansinių duomenų formatas (5 skirsnis)

5.1. Veiksmų programos finansavimo planas, kuriame nurodomas metinis Fondo įsipareigojimas ir atitinkama veiksmų programos nacionalinio bendro finansavimo suma (EUR).

	Iš viso	2014	2015	....	2020
Fondo įsipareigojimas (a)					
Nacionalinis bendras finansavimas (b)					
viešosios išlaidos					
(c) = (a) + (b)					
Bendro finansavimo norma (*) (d) = (a) / (c)					

(*) Ši norma gali būti suapvalinta iki artimiausio sveikojo skaičiaus. Tikslī norma, pagal kurią kompensuojamos išlaidos, yra d norma.

5.2. Finansavimo planas, kuriame nurodoma visų paramos iš veiksmų programos finansinių asignavimų suma pagal veiksmų rūšis (EUR).

Intervencijos sritis	Viešosios išlaidos
Iš viso	
Techninė pagalba	
1 veiksmo rūšis	
2 veiksmo rūšis	
...	
n veiksmo rūšis	

▼B*II PRIEDAS***Metinis 2014–2020 m. įsipareigojimų asignavimų paskirstymas (2011 m. kainomis)**

2014	EUR	485 097 840
2015	EUR	485 097 840
2016	EUR	485 097 840
2017	EUR	485 097 840
2018	EUR	485 097 840
2019	EUR	485 097 840
2020	EUR	485 097 840
Iš viso	EUR	3 395 684 880

▼B

III PRIEDAS

Fondo paskirstymas kiekvienai valstybei narei 2014–2020 m. laikotarpiu
(2011 m. kainomis)

Valstybės narės	EUR
Belgija	65 500 000
Bulgarija	93 000 000
Čekija	20 700 000
Danija	3 500 000
Vokietija	70 000 000
Estija	7 100 000
Airija	20 200 000
Graikija	249 300 000
Ispanija	499 900 000
Prancūzija	443 000 000
Kroatija	32 500 000
Italija	595 000 000
Kipras	3 500 000
Latvija	36 400 000
Lietuva	68 500 000
Liuksemburgas	3 500 000
Vengrija	83 300 000
Malta	3 500 000
Nyderlandai	3 500 000
Austrija	16 000 000
Lenkija	420 000 000
Portugalija	157 000 000
Rumunija	391 300 000
Slovėnija	18 200 000
Slovakija	48 900 000
Suomija	20 000 000
Švedija	7 000 000
Jungtinė Karalystė	3 500 000
Iš viso	3 383 800 000

IV PRIEDAS

Vadovaujančiosios institucijos ir tvirtinančiosios institucijos paskyrimo kriterijai

1. Vidinė kontrolės aplinka

- i) nustatyta organizacinė struktūra, kuri apima vadovaujančiosios ir tvirtinančiosios institucijų funkcijas ir funkcijų paskirstymą šioms institucijoms, užtikrinant, kad atitinkamais atvejais būtų laikomasi funkcijų atskyrimo principo;
- ii) nustatyta sistema, kuria užtikrinama, kad užduočių delegavimo tarpinėms įstaigoms atveju būtų apibrėžiamos atitinkamos šių institucijų atsakomybės sritys ir pareigos, tikrinami jų pajėgumai vykdyti deleguotąsias užduotis ir būtų nustatytos ataskaitų teikimo procedūros;
- iii) nustatytos informavimo apie pažeidimus ir neteisėtai sumokėtų sumų susigrąžinimo procedūros bei pažeidimų ir neteisėtai sumokėtų sumų susigrąžinimo stebėsenos procedūros;
- iv) parengtas tinkamų žmogiškųjų išteklių su reikiama techniniais gebėjimais paskirstymo planas, apimantis įvairius organizacijos lygmenis ir funkcijas.

2. Rizikos valdymas

Atsižvelgiant į proporcingumo principą, nustatyta sistema, kuria užtikrinama, kad prireikus ir ypač didelių veiklos pokyčių atveju būtų atliekamos atitinkamos rizikos valdymo pratybos.

3. Valdymo ir kontrolės veiksmai

A. Vadovaujančioji institucija

- i) nustatytos paraiškų dėl dotacijų, paraiškų vertinimo, finansuotinių subjektų atrankos procedūros, įskaitant instrukcijas ir gaires, kuriomis užtikrinamas veiksmų efektyvumas siekiant konkrečių veiksmų programų tikslų ir rezultatų pagal šio reglamento 29 straipsnio 3 dalies b punktą;
- ii) nustatytos valdymo patikrinimų procedūros, įskaitant administracinius patikrinimus dėl kiekvienos paramos gavėjų pateikiamos paraiškos atlyginti išlaidas ir veiksmų patikras vietoje;
- iii) nustatytos paramos gavėjų paraiškų atlyginti išlaidas nagrinėjimo ir mokėjimo leidimų išdavimo procedūros;
- iv) nustatytos procedūros dėl kompiuterinėse laikmenose saugomų duomenų apie kiekvieną veiksmą rinkimo, užfiksavimo ir saugojimo, įskaitant atitinkamais atvejais duomenis apie atskirus dalyvius ir duomenų sisteminimą pagal rodiklius, prireikus pagal lytį, sistemas, taip pat procedūros siekiant užtikrinti, kad sistemų saugumas atitiktų tarptautiniu lygmeniu pripažintus standartus;
- v) vadovaujančiosios institucijos nustatytos procedūros, kuriomis užtikrinama, kad paramos gavėjai turėtų atskirą apskaitos sistemą arba atitinkamą apskaitos kodą visoms su veiksmu susijusioms operacijoms;
- vi) nustatytos procedūros veiksmingoms ir proporcingoms kovos su sukčiavimu priemonėms nustatyti;
- vii) nustatytos procedūros tinkamai audito sekai ir archyvavimo sistemai užtikrinti;

▼B

- viii) nustatytos procedūros valdymo patikinimo deklaracijai parengti, ataskaitai dėl atliktų kontrolės veiksmų ir nustatytų trūkumų teikti, taip pat metinei galutinio audito ir kontrolės priemonių santraukai parengti;
- ix) nustatytos procedūros, kuriomis užtikrinama, kad paramos gavėjui būtų pateiktas dokumentas, kuriame išdėstytos paramos kiekvienam veiksmui teikimo sąlygos.

B. Tvirtinančioji institucija

- i) nustatytos Komisijai teikiamų tarpinio mokėjimo paraiškų tvirtinimo procedūros.
- ii) nustatytos ataskaitų rengimo ir jų teisingumo, išsamumo ir tikslumo tvirtinimo procedūros, taip pat patvirtinimo, kad atitinkamos išlaidos atitinka [taikomas Sąjungos ir nacionalines taisykles] procedūros, atsižvelgiant į audito rezultatus.
- iii) nustatytos procedūros, skirtos užtikrinti kiekvieno veiksmo tinkamą audito seką pasitelkiant apskaitos duomenų, įskaitant duomenis apie susigrąžintinas, susigrąžintas sumas ir anuliuotas sumas, saugojimą kompiuterinėse laikmenose.
- iv) atitinkamais atvejais nustatytos procedūros, skirtos užtikrinti, kad tvirtinančioji institucija iš vadovujančiosios institucijos gautų pakankamai informacijos apie atliktus patikrinimus ir auditų, atliktų audito institucijos arba jai vadovaujant, rezultatus.

4. Stebėseną**A. Vadovujančioji institucija**

- i) prirėkus nustatytos procedūros stebėsenos komiteto darbui remti;
- ii) nustatytos metinės ir galutinės įgyvendinimo ataskaitos rengimo ir teikimo Komisijai procedūros.

B. Tvirtinančioji institucija

Nustatytos procedūros, kaip vykdyti tvirtinančiosios institucijos pareigas, t. y. stebėti valdymo patikrinimų rezultatus ir audito institucijos ar jai vadovaujant atliktų auditų rezultatus prieš pateikiant mokėjimo paraiškas Komisijai.